

1100+ лацінскіх прыказак і крылатых выказаў

1. **A cane non magno saepe ingens aper tenetur.** Маленькі сабачка часта стрымлівае вялізнага дзіка.
2. **A contrario.** Даводзіць ад процілеглага.
3. **A linea.** З новага радку.
4. **A majore bovi discit arare minor.** У старога/старэйшага вала вучыцца араць малады/малодшы.
5. **A pedibus usque ad caput.** З ног да галавы.
6. **A posteriori.** Зыходзячы з досведу, на падставе досведу.
7. **A prima facie.** На першы погляд.
8. **A priori.** Загадзя, да досведу, незалежна ад досведу.
9. **A solis ortu usque ad occasum.** Ад усходу сонца да захаду.
10. **Ab absurdo.** Ад процілеглага (метад доказу).
11. **Ab aqua silente cave.** Сцеражыся ціхай вады.
12. **Ab equis ad asinos.** З коней у аслы.
13. **Ab exterioribus ad interiora.** Ад знешняга да нутранага.
14. **Ab hoc et ab hoc.** Так і сяк, без сэнсу, дарэчы і недарэчы.
15. **Ab imo pectore.** Шчыра, ад душы.
16. **Ab incunabulis.** З калыскі, ад самога пачатку.
17. **Ab initio.** З узнікнення, ад пачатку.
18. **Ab origine.** Ад самога пачатку, з азоў.
19. **Ab ovo usque ad mala.** Ад пачатку да канца (Гарацый) (літ.: ад яйка да яблыкаў; у рымлянаў абед пачынаўся з яек, а заканчваўся яблыкамі).
20. **Ab ovo.** Ад пачатку (літаральна: з яйка).
21. **Ab urbe condita.** Ад заснавання Рыму.
22. **Abducet praedam, qui accurrit prior.** Панясе здабычу той, хто прыбег першым.
23. **Abiit, excessit, evasit, erupit.** Уцёк, схаваўся, выратаваўся, збег (Цыцэрон).
24. **Ablue, pecte canem, canis est et permānet idem.** Памый, прычашы сабаку, усё ж сабака ёсць і сабакам застанецца.
25. **Absque omni exceptiōne.** Без усялякага сумнення.
26. **Abusus in Baccho.** Злоўжыванне віном.
27. **Acta diurna.** Падзеі дня, хроніка.
28. **Actam rem agere.** Рабіць зробленую справу.
29. **Actum atque tractatum.** Зроблена і абмеркавана.
30. **Ad absurdum.** Прыйсці да бязглуздай высновы.
31. **Ad cogitandum et agendum homo natus est.** Чалавек народжаны для думкі і дзеяння.
32. **Ad disputandum.** Для абмеркавання.
33. **Ad duo festinans neutrum bene peregeris.** Робячы дзве справы спехам, ніводнай добра не зробіш.
34. **Ad exemplum.** Па шаблону; для прыкладу.

35. **Ad extra.** Да крайняй ступені.
36. **Ad fontes.** Звяртацца да крыніцаў, да арыгіналаў.
37. **Ad gloriam.** Ва хвалу.
38. **Ad hoc.** Да гэтага, для дадзенага выпадку, для гэтай мэты.
39. **Ad homīnem.** У дачыненні да чалавека.
40. **Ad honōres.** Дзеля пашаны.
41. **Ad infinitum.** Да бясконцасці, без канца.
42. **Ad instantiam.** Па хадайніцтву.
43. **Ad Kalendas Graecas.** На невядомы тэрмін, ніколі (літ.: да грэцкіх календаў, якіх у грэкаў не было).
44. **Ad libitum.** Па жаданні, на выбар.
45. **Ad littēram.** Літаральна.
46. **Ad meliōrem.** Да лепшага.
47. **Ad memorandum.** Для памяці.
48. **Ad notam.** Да ўвагі.
49. **Ad notanda.** Варта заўважыць.
50. **Ad notāta.** Заўвага, нататка.
51. **Ad patres.** Да прашчураў, памерці.
52. **Ad poenitendum propērat, cito qui iudicat.** Хто хутка вырашае, хутка каецца.
53. **Ad primos ictus non corrui ardua quercus.** Ад першага ўдару не падае высокі дуб.
54. **Ad referendum.** Для дакладу.
55. **Ad rem.** Да справы.
56. **Ad res portandas asīni vocitantur ad aulam.** Аслоў клічуць на двор для перавозкі цяжару.
57. **Ad tertium.** Па-трэцяе.
58. **Ad unguem.** Дакладна.
59. **Ad usum externum.** Для вонкавага ўжывання.
60. **Ad usum internum.** Для ўнутранага ўжывання.
61. **Ad usum proprium.** Для ўласнага карыстання.
62. **Ad usum.** Для карыстання, для ўжывання.
63. **Ad valōrem.** Па вартасці.
64. **Ad vocem.** Дарэчы заўважыць.
65. **Aede tua magnus, aliēna sis velut agnus.** У сваёй хаце будзь гаспадаром, а ў чужой — ягнём.
66. **Aedis apud postes canis est magis acer (asper) in hospes.** Каля вушака сабака мацней брэша на чужых людзей.
67. **Aequo animo qui malis miscetur, est malus.** Хто спакойна сыходзіцца з бласцімі людзьмі, той сам бласці.
68. **Aequo animo.** Абыякава, цярпліва.
69. **Aes debitōrem leve, grave inimicum facit.** Невялікі доўг робіць даўжніком, а вялікі — ворагам.
70. **Aes partum scelēre solet aera decem removēre.** Грошы, набытыя злачынным шляхам, звычайна прыносяць дзесяцікратныя страты.

71. **Aethiōpem lavāre.** Мыць эфіопа.
72. **Alea jacta est.** Выбар зроблены; рашэнне прынята (Юлій Цэзар).
73. **Alias.** Па-іншаму, інакш, акрамя таго.
74. **Alībi.** У іншым месцы.
75. **Aliēna vitia in ocūlis habēmus, a tergo nostra sunt.** Чужыя заганы ў нас на вачох, нашыя за плячыма.
76. **Alma mater.** Кормячая маці (аб навучальнай установе).
77. **Alter ego.** Мой двойнік, іншы я.
78. **Altēra pars.** Іншы (процілеглы) бок.
79. **Amantium irae amōris integratio est.** Сваркі закаханых — узнаўленне кахання.
80. **Amāre et sapēre vix Deo conceditur.** Кахаць і быць мудрым наўрад ці і Богу магчыма.
81. **Amat victoria curam.** Перамога любіць клопат.
82. **Amicus certus in re incerta cernitur.** Сапраўдны сябар пазнаецца ў бядзе.
83. **Amicus humāni genēris.** Сябар роду чалавечага.
84. **Amicus Plato, sed magis amīca veritas.** Платон мне сябар, але праўда даражэй; праўда па-над усім (Арыстоцель).
85. **Amicus stultōrum similis efficietur.** Сябар дурняў зробіцца падобным да іх.
86. **Amissum, quod nescitur non amittitur.** Не ведаць аб страце — значыць не губляць.
87. **Amor timēre nemīnem verus potest.** Сапраўднае каханне нічога не баіцца.
88. **Amor tussisque non celantur.** Каханне ды кашаль не схаваеш.
89. **Anīma esuriens etiam amārum pro dulci sumit.** Галодны нават горкае прымае за салодкае.
90. **Anīma satur calcat favum.** Сытая душа топча мёд.
91. **Animum debere.** Завінаваціцца душой.
92. **Animus in pedes decidit.** Душа ў пяткі пайшла.
93. **Anni currentis (a. c.).** Гэтага (бягучага) года.
94. **Anni futūri (a. f.).** Наступнага года.
95. **Annōsa vulpes haud [facile] capitur laqueo.** Старая ліса не [лёгка] трапляе ў пастку.
96. **Ante barbam doces senes.** Яшчэ барада не вырасла, а ты старых вучыш.
97. **Ante tubam trepidas.** Дрыжыш яшчэ да гука трубы.
98. **Ante volāre cave, quam procrecant tibi pennaе.** Сцеражыся лётаць, перш чым у цябе вырастуць крылы.
99. **Antīquo more.** Па старадаўнім звычаі.
100. **Aquam in mortario tundere.** Ваду ў ступе таўчы.
101. **Aquam turbāre dedecet, ne pura tibi desit.** Не прыстала муціць ваду, каб чыстай табе хапіла.
102. **Aquas cinēri infundere.** Ліць ваду ў попел.
103. **Aquila non genērat columbam.** Арол не нараджае голуба.
104. **Arbor mala, mala mala.** Благая яблыня — благія яблыкі.

105. **Arbor vitae.** Дрэва жыцця.
106. **Arbore fructu cognoscitur.** Дрэва пазнаюць па плодзе.
107. **Arcades ambo.** Абодва аркадцы/Абодва з Аркадзіі.
108. **Ardea culpat aquas, quia nescit nare per illas.** Чапля абвінавачвае ваду, таму што не ўмее плаваць.
109. **Argenteis hastis pugnare.** Змагацца срэбнымі дзідамі.
110. **Argumentum ad ignorantiam.** Доказ, разлічаны на недасведчанасць суб'яседніка.
111. **Arrogantia facit stultum.** Ганарыстасць робіць дурным.
112. **Ars longa, vita brevis est.** Прастора навукі бязмежная, а жыццё кароткае; мастацтва даўгавечнае, жыццё кароткае (Гіпакрат).
113. **Ars neminem gravat.** Рамяство нікому не ў цяжар.
114. **Ars optimum viaticum.** Рамяство — лепшы памочнік у дарозе.
115. **Ars Phoebea.** Сонечнае мастацтва.
116. **Arte et humanitate, labore et scientia.** Мастацтвам і чалавекалюбствам, працай і ведамі.
117. **Arte.** Па-майстэрску.
118. **Artificem commendat opus.** Твор хваліць майстра.
119. **Asinos non curo.** На аслоў не звяртаю ўвагі.
120. **Asinus ad lyram.** Асёл аб ліры [мяркуе, судзіць].
121. **Asinus asinorum in saecula saeculorum.** Асёл з аслоў на векі вечныя.
122. **Asinus in paleas incidit.** І асёл можа натрапіць на мякіну.
123. **Audaces fortuna juvat.** Смелым лёс дапамагае (Вяргілій).
124. **Audi multa, loquere pauca.** Слухай многа, гавары мала.
125. **Audi, cerne, tace, si vis vivere cum pace.** Слухай, прымячай, маўчы, калі хочаш жыць у згодзе.
126. **Audiatur et altera pars.** Варта паслухаць і процілеглы бок.
127. **Auferte malum ex vobis.** Выкараніце зло з асяроддзя вашага.
128. **Aurea mediocritas.** Залатая сярэдзіна.
129. **Auro quaque janua panditur.** Любыя дзверы адчыняюцца золатам.
130. **Aurora musis amica (est).** Аўрора — сяброўка музам (г.зн. ранішнія гадзіны спрыяльныя для заняткаў навукамі і мастацтвам).
131. **Aurea mediocritas.** Залатая сярэдзіна.
132. **Ausculata et perpende.** Слухай [што гаворыць іншы] і ўзважвай.
133. **Auscultare disce.** Вучыся (уважліва) слухаць.
134. **Aut Caesar, aut nihil.** Альбо Цэзар, альбо нішто.
135. **Aut ne tentaris, aut perfice.** Альбо не бярыся, альбо даводзь да канца.
136. **Aut vincere, aut mori.** Перамога або смерць; перамагчы або памерці.
137. **Aut Caesar, aut nihil.** Усё або нічога; або Цэзар, або нішто.
138. **Auxilia humilia firma consensus facit.** Згода робіць моцнай слабую дапамогу.
139. **Avis rara.** Рэдкая птушка.
140. **Aperto libro.** З чыстага аркуша; без падрыхтоўкі.
141. **Barba tenus sapiens.** Мудры толькі барадой/па барадзе.
142. **Beata stultitia.** Блажэнная недарэчнасць.

143. **Beatitūdo non est virtūtis praemium, sed ipsa virtus.** Шчасце не ва ўзнагародзе за адвагу, а ў самой адвазе (Спіноза).

144. **Bella gerunt mures, ubi cattum non habet aedes.** Мышы ваююць, калі ў хаце няма ката.

145. **Bellum frigīdum.** Халодная вайна.

146. **Bene merenti bene profuērit, male merenti par erit.** Таму, хто сее дабро, адплацяць добром, хто сее зло — злом.

147. **Benedicite!** У добрую гадзіну!

148. **Benevōlus animus maxīma est cognatio.** Добразычлівы чалавек — самы блізкі родзіч.

149. **Bis dat, qui cito dat.** Хто хутка дае, той удвая дае (Публілій Сір).

150. **Bis.** Двойчы.

151. **Blanda patrum reprōbos (segnes) facit indulgentia natos.** Сляпая любоў бацькоў разбэшчвае дзяцей.

152. **Bona fama est altērum patrimonium.** Добрая слава — другая спадчына.

153. **Bona opinio homīnum tutior pecunia est.** Добрая думка людзей больш трывалая, чым грошы.

154. **Bona valetūdo melior est quam maxīmae divitiae.** Добрае здароўе лепш за самае вялікае багацце.

155. **Bonōrum vita vacua est metu.** Жыццё сумленных людзей свабоднае ад страху.

156. **Bonos mores corrumpunt congressus mali.** Благія сувязі псуюць добрыя норавы.

157. **Bonum est etiam bona verba inimīcis reddere.** Добра нават ворагу сказаць прыемнае слова.

158. **Bonum initium est dimidium facti.** Добры пачатак — палова справы.

159. **Bonus dux bonum reddit comitem.** Пры добрым правадніку — добры спадарожнік.

160. **Bona fide.** Даверліва, шчыра.

161. **Bona mente.** З добрымі намерамі.

162. **Bos ad aquam tractus non vult potāre coactus.** Гані вала хоць да ракі — сілаю/сілком ваду піць не будзе.

163. **Brevi manu.** Без фармальнасцей (літ.: кароткаю рукою).

164. **Brevis esse labōro, obscūrus fio.** Калі я спрабую быць кароткім, я раблюся незразумелым.

165. **Caecus non iudicat de colōre.** Сляпы не судзіць аб колеры.

166. **Caecus si caeco ducātum praestet, ambo in foveam cadunt.** Калі сляпы сляпому паказвае накірунак, то абодва падаюць у яму.

167. **Calamitāte doctus sum.** [Я] навучаны горам.

168. **Calles antīquos serves vetēres et amīcos.** Беражы старыя сцэжкі і старых сяброў.

169. **Camēlus desidērans cornua, etiam aures perdidit.** Вярблюд, імкнучыся набыць рогі, страціў нават вушы.

170. **Cancrum recta ingrēdi doces.** Вучыць рака ісці наперад.

171. **Canit avis quaevis sicut rostrum sibi crevit.** Кожная птушка так спявае, як у яе дзюба расце.

172. **Capiat, qui capere potest.** Лаві, хто можа злавіць.

173. **Carpe diem.** Лаві дзень; карытайся кожным днём (Гарацый).

174. **Castigare ridendo mores.** Смехам выпраўляць норавы.

175. **Casu.** Выпадкова.

176. **Casus belli.** Нагода да вайны.

177. **Casus.** Выпадак.

178. **Cattus amat piscem, sed non vult tingere plantam.** Кот любіць рыбу, але не жадае мачыць лапы.

179. **Causa causalis.** Прычына прычынаў; галоўная прычына.

180. **Cautus enim metuit foveam lupus.** Асцярожны воўк баіцца ямы.

181. **Cave amicum credas, nisi quem probaveris.** Не лічы кагосьці сябрам, пакуль яго не выпрабаваў.

182. **Cave canem.** Сцеражыся сабакі (г.зн. будзь асцярожным, уважлівым).

183. **Cave ne quidquam incipias, quod post poeniteat.** Не пачынай таго, у чым пазней будзеш раскайвацца.

184. **Cave tibi a cane muto et aqua silente.** Сцеражыся ціхага сабакі і спакойнай вады.

185. **Cave!** Будзь асцярожны!

186. **Cena comesa venire.** Прыходзіць пасля абеду.

187. **Ceteris paribus.** Пры іншых роўных умовах.

188. **Cetera desiderantur.** Аб астатнім застаецца толькі жадаць.

189. **Chirurgus mente prius et oculis agat, quam armata manu.** Хай хірург перш за ўсё дзейнічае розумам і вачыма, а потым узброенай (скальпелем) рукою.

190. **Cicatrix conscientiae pro vulnere est.** Раны сумлення не загойваюцца.

191. **Circulus vitiosus.** Заганнае кола.

192. **Cis.** Па гэту старану.

193. **Citato loco.** У цытаваным месцы, там сама.

194. **Citius venit malum quam revertitur.** Бяда хутчэй прыходзіць, чым адыходзіць.

195. **Citius, altius, fortius!** Хутчэй, вышэй, дужэй!

196. **Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris.** Хутка лук зломіш, калі яго заўсёды нацягнутым будзеш трымаць.

197. **Clara pacta claros faciunt amicos.** Ясныя ўмовы ствараюць добрых сяброў.

198. **Claude os, aperi oculos.** Закрый рот, адкрый вочы.

199. **Claudi vicinus claudit ipse brevi.** Сусед кульгавага сам у хуткім часе пачынае кульгаць.

200. **Cogitato quam longa sit hiems.** Думай наперад, якая працяглая зіма.

201. **Cogito, ergo sum.** Я думаю, такім чынам, існую (Дэкарт).

202. **Cognomine.** Па прызначэнні.

203. **Cognosce te ipsum.** Спазнай самога сябе.

204. **Colubra restem non parit.** Змяя вяроўкі не нараджае.

205. **Columba non genērat aquilam.** Голуб не нараджае арла.
206. **Comae stetērunt.** Валасы ўзняліся.
207. **Comes facundus in via pro vehicūlo est.** Красамоўны спадарожнік у дарозе — той жа экіпаж.
208. **Commenti fit opus ad deitātis opus.** І да Божай дапамогі патрэбны спрыт чалавека.
209. **Con amōre.** З каханнем.
210. **Concolōres aves facillīme congregantur.** Птушкі аднаго колеру лёгка сыходзяцца.
211. **Concordia parvae res crescunt, discordia maxīmae dilabuntur.** Пры згодзе малыя справы растуць, пры нязгодзе вялікія справы руйнуюцца (Гай Салюстый Крысп).
212. **Concordia victoriam gignit.** Згода нараджае перамогу.
213. **Conditio sine qua non.** Абавязковая ўмова.
214. **Confer! (Cf.)** Глядзі! Параўнай! (пры спасылцы ў навуковых працах).
215. **Confessio extrajudiciālis in se nulla est; et quod nullum est, non potest adminiculāri.** Пазасудовыя прызнанні самі па сабе нічога не каштуюць, а тое, што нічога не варта, не можа служыць апорай.
216. **Conscia mens recti scandit bene stramīna lecti.** Чалавек з чыстым сумленнем спакойна ідзе спаць.
217. **Conscientia mille testes.** Сумленне варта тысячы сведак.
218. **Consensu omnium.** З агульнай згоды.
219. **Considēra quid dicas, non quid cogītes.** Сачы за тым, што гаворыш, а не за тым, што думаеш.
220. **Consōnus esto lupis, cum quibus esse cupis.** Будзь у згодзе з ваўкамі, з якімі ты хочаш жыць.
221. **Consuēre alicui os.** Зашываць камусьці рот.
222. **Consuetūdo est altēra natūra.** Звычка — другая натура; звычка — другая сутнасць.
223. **Consultatiōne re peracta nihil opus.** Калі справа зроблена, парада не патрэбна.
224. **Consūmor aliis inserviēdo.** Служачы іншым, марную сябе; свецячы іншым, згараю сам.
225. **Contra spem spero.** Спадзяюся насуперак чаканню.
226. **Contra spem.** Насуперак чаканню.
227. **Contra vim mortis non est medicāmen in hortis.** Супраць моцы смерці ў гарадах (садох) няма лекаў.
228. **Contra vulpem vulpinandum.** Супраць ліс трэба хітраваць па-лісінаму.
229. **Contraria contrariis curantur.** Процілеглае лечыцца процілеглым.
230. **Copia non est inopia.** Запас — не нястача/галеча.
231. **Copia verbōrum.** Шматслоўнасць.
232. **Coram popūli.** У прысутнасці народа.
233. **Cornix cornīci nunquam oculum effōdit.** Груган гругану ніколі вока не выдзеўбе.

234. **Cornu bos capitur, voce ligatur homo.** Быка ловяць за рогі, а чалавека звязваюць словам.

235. **Corpus delicti.** Рэчыўны доказ.

236. **Crambe bis coacta (recocta).** Двойчы звараная/падагрэтая капуста.

237. **Cras, cras et semper cras et sic dilabitur aetas.** Заўтра, заўтра і заўсёды заўтра, і так праходзіць жыццё.

238. **Crebro victus erit, alium qui sternere quaerit.** Той часта будзе прайграваць, хто імкнецца іншаму падставіць нагу.

239. **Credo.** Веру.

240. **Credula res amor est.** Каханне легкавернае.

241. **Crescere tanquam favus.** Расці, як соты.

242. **Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.** Расце любоў да грошай, калі яны павялічваюцца.

243. **Cribro aquam haurire.** Чэрпаць ваду рэшатам.

244. **Cucullus non facit monachum.** Клабук не робіць манахам.

245. **Cucurrit quispiam, ne pluvia madesceret, et in foveam praefocatus est.** Спяшаўся, каб не вымакнуць пад дажджом, а трапіў у яму.

246. **Cui bono? Cui prodest?** Каму добра? Хто ад гэтага перамога? (Л. Касій Лонгін Равіла).

247. **Cui fatum e furca est pendere, haud mergitur unda.** Каму лёс наканавай быць павешаным, той не патоне.

248. **Cui nasci contigit, mori restat.** Каму давялося нарадзіцца, таму давядзецца і памерці.

249. **Cuilibet fatuo placet sua clava.** Кожнаму дурню свой кій падабаецца.

250. **Cujus est potentia, ejus est actum.** Чыя сіла, таго і дзеянне.

251. **Cujus regio, ejus lingua.** Чыя краіна, таго і мова.

252. **Cujus regio, ejus religio.** Чыя вобласць, таго і вера.

253. **Cujusvis hominis est errare; nullius, nisi insipientis in errore perseverare.** Кажнаму чалавеку ўласціва памыляцца, але толькі дурню ўласціва ўпірацца памыляючыся (Цыцэрон).

254. **Cum feriunt unum, non unum fulmina terrent.** Маланкі, якія трапляюць у аднаго, палохаюць многіх.

255. **Cum lupus addiscit psalmos, desiderat agnos.** Нават калі воўк вывучыў псалом, ён усё роўна прагне ягнят.

256. **Cum mula pepererit.** Калі мул народзіць.

257. **Cum recte vivis ne cures verba malorum.** Калі жывеш сумленна, не бойся злых языкоў.

258. **Currente calamo.** Спехам (літ.: беглым пяром).

259. **Curriculum vitae.** Жыццяпіс, кароткія звесткі аб жыцці, біяграфія (літ.: бег жыцця).

260. **Dare verba in ventos.** Кідаць словы на вецер.

261. **De (ex) nihilo nihil.** З нічога — нішто; нішто не ўзнікае з нічога (Лукрэцый).

262. **De actu et visu.** Па досведзе і назіранням.

263. **De die in diem.** З дня ў дзень.

264. **De facto.** Фактычна, на справе.

265. **De gustibus (et coloribus) non est disputandum.** Пра густы (і колер) не варта спрачацца.

266. **De gustibus et coloribus (non) est disputandum.** Аб густах і колерах (не) спрачаюцца.

267. **De lana caprina rixari.** Спрачацца з-за казлінай поўсці (г.зн. спрачацца аб дробязях).

268. **De lana caprina.** Аб дробязях (літ.: пра казліную поўсць).

269. **De lingua slulta incommoda multa.** З-за пустых (бязглуздых) слоў бываюць вялікія непрыемнасці.

270. **De mortuis aut bene aut nihil.** Нябожчыкаў не абгаворваюць (літ.: пра памерлых або добра, або нічога).

271. **De non apparentibus et non existentibus eadem est ratio.** У дачыненні да тых, хто не з'явіўся, і да неіснуючых аднолькава.

272. **De vento nemo vivit.** Ніхто не жыве паветрам.

273. **De visu.** Увачавідкі; сваімі вачыма; як сведка.

274. **Debes, ergo potes.** Павінен, значыць можаш.

275. **Debito tempore.** У належны час.

276. **Decipit frons prima multos.** Знешні выгляд падманвае многіх.

277. **Deliberandum est diu, quod statuendum est semel.** Абмяркоўваць трэба часта, рашаць адзін раз.

278. **Delphinum natāre doces.** Вучыць дэльфіна плаваць.

279. **Demittere aliquem ad imos manes.** Адправіць кагосьці ў царства ценяў.

280. **Des partem leonis.** Дай ільвіную долю.

281. **Desiderata.** Намеры.

282. **Destitutis ventis remos adhibe.** Калі сціх вецер, бярыся за вёслы.

283. **Desunt inopiae multa, avaritiae omnia.** У беднасці многага няма, у скупасці нічога няма.

284. **Detur digniori.** Хай будзе дадзена самаму дастойнаму.

285. **Deus ex machina.** Неспадзяванае ўмяшанне (літ.: бог з машыны) (Сакрат).

286. **Diagnōsis ex juvantibus.** Дыягназ на падставе дапаможных сродкаў.

287. **Dictum — factum.** Сказана — зроблена.

288. **Diem vesper commendat.** Вечар вызначае дзень.

289. **Dies aegritudinem adimit.** Час лечыць хваробу.

290. **Dies diem docet.** Дзень дзень вучыць.

291. **Dies levat lucrum.** Час аблягчае гора.

292. **Difficile est proprie communia dicere.** Добра выразіць агульнавядомыя ісціны цяжка (Гарацый).

293. **Difficilem oportet aurem habere ad crimina.** Варта мець тугое вуха да абвінавачванняў/папрокаў.

294. **Diffidentia tempestiva parit securitatem.** Своечасовая недаверлівасць нараджае бяспеку.

295. **Dilatio maximum irae remedium est.** Лепшыя лекі ад гневу — адтэрміноўка.

296. **Dilige me vilem, nam bonum omnes diligunt.** Палюбі мяне нікчэмнага, а добрага ўсе любяць.

297. **Diligentia compārat divitias, negligentia corrumpit.** Стараннасць набывае багацце, бестурботнасць выдаткоўвае яго.

298. **Dimicandum.** Трэба змагацца.

299. **Dimidium facti, qui coepit, facit.** Хто пачаў, той зрабіў палову справы; пачатак — палова справы.

300. **Dirigēre ad duas metas.** Імкнуцца да дзвюх мэтаў.

301. **Disce, sed a doctis, indoctos ipse docēto.** У тых, хто ведае, вучыся, а тых, хто не ведае, сам вучы.

302. **Discentem comitantur opes, comitantur honōres.** Таго, хто вучыцца, суправаджаюць багацце і пашана.

303. **Discernit sapiens res, quas confundit asellus.** Разумны можа разабрацца ў пытаннях, якія асёл заблытвае.

304. **Discipūlus est priōris posterior dies.** [Кожны] наступны дзень — вучань папярэдняга.

305. **Divīnum opus sedāre dolōrem.** Боская справа супакойваць боль.

306. **Divitiae bonum non est.** Багацце — не шчасце.

307. **Dixi et anīmam levāvi.** Я сказаў і палегчыў сваю душу (супакойў сумленне).

308. **Dixi.** Я сказаў, дадаць няма чаго.

309. **Dixisse, non tacuisse interdum poenitet.** Часам шкадуем, што нешта скажам, а не прамаўчым.

310. **Do manus.** Даю рукі, г.зн., ручаюся.

311. **Do, ut des.** Даю, каб ты даў.

312. **Do, ut facias.** Даю, каб ты зрабіў.

313. **Docendo discimus.** Мы самі вучымся, калі вучым кагосьці.

314. **Doctrīna est fructus dulcis radīcis amārae.** Вучонасць — салодкі плод горкага караня.

315. **Dolōrem dies longa consūmit.** Доўгі дзень паслабляе боль.

316. **Domus sua cuique est tutissimum refugium.** Свой дом — кожнаму бяспечны прытулак.

317. **Donec eris felix, multos numerābis amīcos.** Пакуль шчаслівы будзеш, многа будзе сяброў у цябе (Авідый).

318. **Dulce est desipēre in loco.** Прыемна ў свой час падурэць.

319. **Dulce et decōrum est pro patria mori.** Прыемна і пачэсна памерці за радзіму (Гарацый).

320. **Dulce etiam fugias, quod fiēri amārum potest.** Пазбягай салодкага, якое можа стаць горкім.

321. **Dum docent, discunt.** Вучачы, вучацца.

322. **Dum ferrum candet, tundīto.** Куй жалеза, пакуль яно гарачае.

323. **Dum fervet olla, vivit amicitia.** Пакуль кіпіць поліўка, дружба цвіце.

324. **Dum fortūna favet, parit et taurus vitūlum.** Пакуль спрыяе лёс, і бык родзіць цялят.

325. **Dum Roma delibērat, Saguntum perit.** Пакуль Рым абмяркоўвае, Сагунт гіне.

326. **Dum spiro, spero.** Пакуль дыхаю — спадзяюся.

327. **Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.** Дурні, пазбягаючы адных памылак, упадаюць у іншыя.

328. **Duōbus litigantibus tertius gaudet.** Двое б'юцца, трэці радуецца.

329. **Duos lepōres insequens, neutrum cepit.** За двума зайцамі пагонішся, ніводнага не схопіш.

330. **Duos pariētes de eādem fidelia dealbāre.** Бяліць дзве сцяны з аднаго вядра.

331. **Duos qui lepōres sequitur, neutrum capit.** Хто за двума зайцамі пагоніцца, ніводнага не зловіць.

332. **Dura lex, sed lex.** Закон суровы, але гэта закон; закон ёсць закон.

333. **Duro flagello mens docētur rectius.** Моцным бізуном хутчэй навучыш розуму.

334. **De jure.** Юрыдычна, па праву.

335. **E fructu arbor cognoscitur.** Па плодзе пазнаецца дрэва (яблык ад яблыні недалёка падае).

336. **Eandem incūdem tundere.** Біць па адным і тым жа кавадле.

337. **Ebrietas est voluntaria insania.** П'янства — добраахвотнае вар'яцтва.

338. **Ebrietas et amor cuncta secreta produnt.** П'янства і каханне выдаюць усе тайны.

339. **Edimus, ut vivamus; non vivimus, ut edamus.** Мы ямо каб жыць, але не жывем, каб есці.

340. **Electa una via non datur recursus ad alteram.** Абраўшы адну дарогу, не збочвай на другую.

341. **Elephantum ex musca facis.** Робіш з мухі слана.

342. **Emergit verum, licet exstant schismata rerum.** Праўда наверх выходзіць, нішто ёй не можа зашкодзіць.

343. **Eo ipso.** З прычыны гэтага; тым самым.

344. **Epistula non erubescit.** Папера не чырванее; папера ўсё трывае (Цыцэрон).

345. **Errare humanum est.** Чалавеку ўласціва памыляцца.

346. **Errat homo vere, qui credat cuique placere.** Глыбока памыляецца той чалавек, які хоча падабацца ўсім.

347. **Errat interdum quadrupes.** Іншым разам спатыкаецца чатырохногі.

348. **Errata.** Памылкі друку.

349. **Esse quam niger es, sic dixit caccabus ollae.** Глядзі, які ты чорны, — так сказаў кацялок гаршку.

350. **Est arbuscula non truncus curvandus in uncum.** Трэба гнуць у дугу дрэўца, а не сагнуты ствол.

351. **Est avis in dextra melior quam quattuor extra.** Лепш адна птушка ў правай руцэ, чым чатыры ў паветры.

352. **Est modus in rebus.** Усяму ёсць мяжа; усё мае сваю меру (Гарацый).

353. **Est phrasis in puëro bene consentanea vero.** Слова дзіцяці адпавядае праўдзе.

354. **Est proprius panis semper omnia mella suavis.** Уласны хлеб заўсёды саладзейшы за мёд.

355. **Est rerum omnium magister usus.** Досвед — усяму настаўнік (Цэзар).

356. **Est vita misëro longa, felici brevis.** Для няшчаснага жыццё доўгае, для шчасліўца — кароткае.

357. **Esurienti panis cibarius siligineus vidëtur.** Галоднаму чорны хлеб здаецца белым.

358. **Et cetëra (etc.).** І гэтак далей; і іншае.

359. **Et gaudium et solatium in littëris.** І радасць, і ўцеха ў навуках (Пліній).

360. **Et miseriãrum portus est patientia.** Цярпенне — прытулак ад бед.

361. **Et singüla praeduntur anni.** І гады бяруць сваё.

362. **Etiam parvülae serpentes nocent.** Нават маленькія змеі шкодзяць.

363. **Ex abrupto.** Без прадмоваў; без падрыхтовак; адразу; раптам.

364. **Ex adverso.** Доказ ад процілеглага.

365. **Ex auditu.** На слых.

366. **Ex cathedra.** Не выклікае сумнення; бяспрэчна (літ.: з кафедры).

367. **Ex cinëre in prunas.** З попелу ў жар.

368. **Ex consuetudïne.** Па звычцы, па ўсталяваным звычаі.

369. **Ex eãdem officïna.** З той жа майстэрні.

370. **Ex juvantibus.** Зыходзячы з таго, што дапамагае (спосаб лячэння).

371. **Ex libris.** З кнігаў.

372. **Ex lingua stulta veniunt incommöda multa.** Ад неразумнага языка прыходзіць шмат бедаў.

373. **Ex nihilo nihil.** З нічога — нішто; з нічога нічога і не атрымаецца (Лукрэцый).

374. **Ex officio.** Па абавязку.

375. **Ex oribus parvulorum.** Вуснамі немаўлят.

376. **Ex oriente lux.** З усходу святло.

377. **Ex ovis pravus prava creãtur avis.** З дрэнных яек вылупляецца дрэнная птушка.

378. **Ex professo.** З веданнем справы.

379. **Ex tempöre.** У патрэбны момант, без падрыхтоўкі, адразу.

380. **Ex ungue leönem cognoscimus, ex auribus asinum.** Ільва пазнаем па кіпцюрах, а асла — па вушох.

381. **Ex ungue leönem pingëre.** Па кіпцюрах адлюстроўваць льва; судзіць аб цэлым па яго часцы.

382. **Ex ungue leönem.** Па кіпцюрах можна пазнаць ільва (пар.: птушка бачная па палёце).

383. **Ex uno flore trahitur bene melque venenum.** З адной кветкі здабываюць і мёд і атруту.

384. **Ex verbis fatuus, pulsus cognoscitur olla.** Дурня пазнаюць па словах, а гаршчок — па ўдару.

385. **Ex vili socio fit vitiösus homo.** Распусны сябар псе і добрага чалавека.

386. **Ex voto.** Па абяцанні.
387. **Exceptis excipiendis.** За выключэннем таго, што павінна быць выключаным.
388. **Exēgi monumentum.** Зрабіў я помнік сабе (Гарацый).
389. **Exempli causa.** Напрыклад, для прыкладу.
390. **Exempli gratia (e. g.).** Напрыклад.
391. **Expedite.** Хутка.
392. **Exspecta, bos, olim herbam.** Карова, чакай у будучым травы.
393. **Extra muros.** Публічна (літ.: па-за сценамі).
394. **Extra splendor, intra squalor.** Звонку бляск, унутры бруд.
395. **Extra formam.** Без усякіх фармальнасцяў.
396. **Faber compēdes, quas facit, ipse gestat.** Каваль сам носіць ланцугі, якія робіць.
397. **Fabricando fit faber.** Майстрам робяцца ў справе.
398. **Fabrum caedere cum ferias fullōnem.** Трапіць у каваля, наносячы ўдары валяльшчыку.
399. **Fac et spera.** Дзейнічай і спадзявайся.
400. **Facere farīnam.** Ператвараць у мукУ.
401. **Facile omnes, cum valēmus, recta consilia aegrōtis damus.** Калі мы здаровыя, то лёгка даем балючым добрыя рады.
402. **Facio, ut des.** Раблю, каб ты даў.
403. **Facio, ut facias.** Раблю, каб ты зрабіў.
404. **Facit experientia cautos.** Вопыт робіць [людзей] асцярожнымі.
405. **Facit insanire sanos copia vini.** Празмернае ўжыванне віна адбірае розум і ў разумных.
406. **Factu scintillae fit saepe perustio villae.** Часта маленькая іскрынка дашчэнту спальвае дом.
407. **Faecem bibat, qui vinum bibit.** Хто п'е віно, няхай п'е і асадак.
408. **Fama bona volat lente et mala fama repente.** Добрая пагалоска ляціць паволі, дрэнная — хутка.
409. **Fama clamōsa.** Гучная хвала.
410. **Fames artium magistra.** Голад — настаўнік рамёстваў.
411. **Fames est optimus coquus.** Голад — лепшы кухар.
412. **Familiariter.** Па-сяброўску, папросту.
413. **Fas atque nefas.** Дазволенае і недазволенае.
414. **Fascibus excolitur, ut amictu quis redimitur.** Як хто апранаецца, такімі пашанамі і надзяляецца.
415. **Favēte linguis.** Сціхніце; прытрымайце языкі.
416. **Feci, quod potui, faciant meliōra potentes.** Я зрабіў усё, што мог; хай, хто можа, зробіць лепей.
417. **Felicitas humana numquam in eodem statu permānet.** Чалавечае шчасце ніколі не бывае трывалым.
418. **Felicitas multos habet amicos.** У шчасця шмат сяброў.
419. **Felicitatem ingentem animus ingens decet.** Вялікаму духам пасуе вялікае шчасце.

420. **Felix criminibus nullus erit diu.** Ніхто не будзе доўга шчаслівы злачынствам.

421. **Felix, qui nihil debet.** Шчаслівы той, хто нічога не вінен.

422. **Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.** Шчаслівы той, хто мог спазнаць прычыны рэчаў (Вяргілій).

423. **Ferunt summus fulgura montes.** Маланкі б'юць у высокія горы.

424. **Ferro ignique.** Агнём ды мячом.

425. **Ferum ferro acuitur.** Жалеза вастрываецца жалезам.

426. **Ferum natāre doces.** Ты вучыш жалеза плаваць.

427. **Ferum quando calet, cudere quisque valet.** Кожнаму па сілах кавец жалеза, пакуль яно гарачае.

428. **Festina lente.** Спяшайся марудна (пар.: цішэй едзеш — далей будзеш).

429. **Festinatio tarda est.** Паспешлівасць марудліва.

430. **Fiat lux!** Хай будзе святло!

431. **Fide, sed cui fidas, vide.** Будзь уважлівы; давярай, але глядзі, каму давяраеш.

432. **Fidelis et fortis.** Надзейны і смелы.

433. **Figulus figulo invidet, faber fabro.** Ганчар зайздросціць ганчару, майстар — майстру.

434. **Finis ab origine pendet.** Канец залежыць ад пачатку.

435. **Finis coronat opus.** Канец вянчае справу.

436. **Flagrante delicto.** На месцы злачынства.

437. **Flamma fumo est proxima.** Полымя — бліжэйшае дыму (дзе дым, там і полымя).

438. **Folio verso (f. v.).** На наступнай старонцы.

439. **Fontibus ex modicis concrevit maximus annis.** З невялікіх крыніц вырастае вялікая рака.

440. **Formaliter et specialiter.** Фармальна і ў асобнасці.

441. **Fortes fortuna adiuvat.** Храбрым лёс дапамагае.

442. **Fortiter in re, suaviter in modo.** Цвёрда ў справе, мякка ў карыстанні.

443. **Fortuna favet fatuis.** Шчасце дурняў любіць.

444. **Fortuna quo se, eodem et inclinatur favor.** Дзе шчасце, там і поспех.

445. **Fortuna unde aliquid fregit, cassum penitus est.** Калі лёс што-небудзь ламае, то знішчае дашчэнт.

446. **Fortuna usu dat multa, mancipio nihil.** Лёс шмат што дае ў карыстанне, нічога ва ўласнасць.

447. **Fortunae filius.** Сын Фартуны.

448. **Fortunatus domi maneat.** Шчаслівы няхай застаецца дома (г.зн. ад дабра дабра не шукаюць).

449. **Fronti nulla fides.** Знешнасці аніякага даверу.

450. **Fructus temporum.** Плён часу.

451. **Fruere vita, dum vivis.** Цешся жыццём, пакуль жывеш.

452. **Fugit irrevocabile tempus.** Бяжыць незваротны час.

453. **Fumum patimur propter ignem.** Мы церпім дым з-за агню.

454. **Funditus.** Дашчэнт; ушчэнт.

455. **Galeātum sero duelli poenitet.** Узброенаму/са шлемам на галаве позна шкадаваць аб вайне.

456. **Gallinam dat, ut taurum recipiat.** Дае курыцу, каб атрымаць быка.

457. **Gallus in suo sterquilinio plurimum potest.** [I] певень на сваім сметніку ўсемагутны.

458. **Garrulus esse cave: qui garrit, ineptus habetur.** Сцеражыся быць балбатлівым: хто меле языком, той лічыцца неразумным.

459. **Gaudet patientia duris.** Даўгатрыванне перамагае.

460. **Gaudia principium nostri sunt saepe doloris.** Радасць часта з'яўляецца пачаткам нашага гора.

461. **Generaliter.** Зусім.

462. **Gladium facere culcitam.** Зрабіць падушку з мяча (г.зн. пакончыць з сабою).

463. **Gladus ferit corpus, animos oratio.** Меч раніць цела, а слова — душу.

464. **Gloria victoribus.** Хвала пераможцам.

465. **Grata, rata et accepta.** Пажадана, законна і дапушчальна.

466. **Gratia parit gratiam.** Удзячнасць спараджае ўдзячнасць.

467. **Gratis.** Бясплатна, дарма.

468. **Gratulāri.** Радавацца (свайму шчасцю).

469. **Grave tormentum fames.** Голад — цяжкая мука.

470. **Grex totus in agris unius scabie cadit.** Увесь статак гіне ў полі з-за паршы адной [авечкі].

471. **Grosso modo.** У агульных рысах.

472. **Grunnit porcellus, ut sus vetus ante, tenellus.** Малое парася рожае так, як рожака старая свіння.

473. **Gutta cavat lapidem.** Кропля дзяўбе камень (Авідый).

474. **Gyrat rependo prius infans quam gradiendo.** Дзіця павінна поўзаць перш, чым пачне хадзіць.

475. **Habeat sibi.** Трымай пра сябе.

476. **Habent sua fata libelli.** І кнігі маюць свой лёс.

477. **Habent sua sidera lites.** Лёс рашае спрэчкі.

478. **Habitus.** Знешні выгляд.

479. **Haec dies aliam vitam, alios mores postulat.** Гэты дзень патрабуе іншага ладу жыцця, іншых звычаяў.

480. **Heredis fletus sub persona risus est.** Плач нашчадка — замаскіраваны смех.

481. **Hic et nunc.** Без маруднасці.

482. **Hic locus est, ubi mors gaudet succurrere vitae.** Вось месца, дзе смерць ахвотна дапамагае жыццю.

483. **His olus, his oleum sapit, ergo vasta fit esca.** Адным здаецца смачнай гародніна, другім — масла, таму ежа бывае рознай.

484. **Historia magistra vitae.** Гісторыя — настаўнік (настаўніца) жыцця (Марк Тулій).

485. **Hoc est (h. e.).** Гэта значыць.

486. **Hoc loco.** Тут, у гэтым месцы.

487. **Noc volo, sic jubeo.** Гэтага я хачу, так загадваю.
488. **Homagium.** Даніну павагі.
489. **Homines amplius oculis, quam auribus credunt.** Людзі болей вераць вачам, чым вушам.
490. **Homines nihil agendo discunt male agere.** Нічога не робячы, людзі вучацца рабіць благое.
491. **Homines, dum docent, discunt.** Людзі, вучачы, вучацца.
492. **Homo doctus in se semper divitias habet.** Вучоны чалавек у самім сабе мае багацце.
493. **Homo hebes.** Абмежаваны чалавек.
494. **Homo homini lupus est.** Чалавек чалавеку воўк.
495. **Homo incertae originis.** Чалавек невядомага паходжання.
496. **Homo longus raro sapiens.** Высокі чалавек рэдка бывае мудрым.
497. **Homo ornat locum, non locus hominem.** Не месца ўпрыгожвае чалавека, але чалавек — месца.
498. **Homo propōnit, sed Deus dispōnit.** Чалавек мяркуе, а Бог вызначае.
499. **Homo quisque fortunae faber.** Кожны чалавек каваль свайго лёсу.
500. **Homo sapiens.** Чалавек разумны.
501. **Homo semper in ore aliud fert, aliud cogitat.** Чалавек заўсёды адно гаворыць, а другое думае.
502. **Homo sum et nihil humani a me alienum puto.** Я чалавек, і нішто чалавечае мне не чужое (Тэрэнцый).
503. **Honeste pauperem esse melius est, quam injuste divitem.** Лепш быць сумленным бедняком, чым несумленным багацеем.
504. **Honor est ingratus, si, unde vivas, non habes.** Не патрэбны і гонар, калі не маеш на што жыць.
505. **Honoris causa.** Дзеля пашаны, дзеля павагі.
506. **Horret idem claudi situs ante capedine sacci.** Баіцца трапіць у мех той, хто ў ім раней быў.
507. **Horribile dictu.** Жудасна сказаць, жудасна вымавіць.
508. **Humiles labōrant, ubi potentes dissident.** Простыя людзі пакутуюць, калі вяльможы паміж сабой б'юцца.
509. **Ibi bene, ubi patria.** Там добра, дзе радзіма.
510. **Ibi victoria, ubi concordia.** Там перамога, дзе згода.
511. **Ibidem.** Тамсама.
512. **Id est.** Гэта значыць.
513. **Idem per idem.** Адно і тое ж.
514. **Idem.** Тое ж самае, так жа.
515. **Ignem flammēsus timet atque canem cane laesus.** Як пагарэлец баіцца агню, так укушаны сабакам баіцца сабакі.
516. **Ignorantia non est argumentum.** Няведанне — гэта не доказ.
517. **Imperare sibi maximum imperium est.** Кіраваць сабою — вялікая ўлада (Сенэка).
518. **Imperium blandum imperiosissimum.** Мяккая ўлада — самая моцная.
519. **In abstracto.** Абстрактна.

520. **In aeternum.** Навек, назаўжды.
521. **In altum tendens cadit ab alto.** Хто высока ўзлятае, той адтуль і падае.
522. **In amōre semper mendax iracundia est.** У каханні гнеў заўсёды падманлівы.
523. **In angello cum libello.** У кутку і з кніжкай; адасобіцца з кнігай.
524. **In brevi.** Коротка.
525. **In caelum expuis.** Пляваць у неба (г.зн. ставіць сябе пад небяспеку быць самому ж апляваным).
526. **In camēra caritātis.** Пад купалам павагі (г.зн. адзін на адзін з кім-небудзь).
527. **In deposito.** На захоўванне.
528. **In discendo lupus nimis affirmans ait «agnus».** Калі вучыш ваўка гаварыць, ён заўсёды скажа: ягня.
529. **In extenso.** Цалкам; поўнасьцю; літаральна.
530. **In extrēmīs.** У апошні момант.
531. **In favōrem.** На карысць кагосьці; для карысці.
532. **In folio.** У цэлы аркуш (самы вялікі фармат кнігі).
533. **In hoc statu.** У такім становішчы.
534. **In loco.** На месцы.
535. **In lymp̄ha tacīta truciōra latent aconīta.** У ціхай вадзе тоіцца больш грозная атрута.
536. **In magno magni capiuntur flumīne pisces.** У вялікай рацэ водзіцца вялікая рыба.
537. **In malis sperāre bene, nisi innōcens, nemo solet.** У бядзе ніхто, акрамя сумленнага чалавека, не спадзяецца на лепшае.
538. **In medias res.** У самую гушчу падзей (Гарацый).
539. **In memoriam.** У памяць.
540. **In natūra.** У сапраўднасці; натурай.
541. **In nocte consilium.** Рашэнне прыходзіць ноччу.
542. **In nullum avārus bonus est, in se pessīmus.** Прагны/скупы для ўсіх благі, для сябе ж горш за ўсё/самы дрэнны.
543. **In oriente domo.** У доме ўзыходзячага сонца (г.зн. у шчаслівых абставінах).
544. **In pertūsum ingerere dicta dolium.** Кідаць словы ў бяздонную бочку.
545. **In pleno.** У поўным складзе.
546. **In propria persōna.** Уласнай асобай.
547. **In quo nascētur asīnus corio, moriētur.** У якой шкуры асёл народзіцца, у такой і памрэ.
548. **In rerum natūra.** У прыродзе рэчаў.
549. **In silvam ligna ferre.** Насіць дровы ў лес.
550. **In spe.** У надзеі; у будучыні.
551. **In statu nascendi.** У стане зараджэння; у самым пачатку; у момант з'яўлення.
552. **In statu quo ante.** У ранейшым становішчы, у ранейшым стане.
553. **In transitu.** На хаду.

554. **In tuum ipsius sinum inspice.** Паглядзі на самога сябе.
555. **In tyrannos.** Супроць тыранаў.
556. **In usu.** Ва ўжыванні.
557. **In vivo.** На жывым арганізме.
558. **In pace.** У міру; у спакоі.
559. **In corpore.** У поўным складзе; у цэлым.
560. **Incēdunt albāti ad exsequias, pullāti ad nuptias.** На пахаванне яны ідуць у белым адзенні, а на вяселле — у чорным.
561. **Incerta pro certis depūtas.** Ты прымаеш няпэўнае за пэўнае.
562. **Incīdit in foveam, quam fecit altēri.** Трапіў у яму, якую вырыў іншаму.
563. **Incognīto.** Патаемна; хаваючы сваё сапраўднае імя.
564. **Incredibīli dictu.** Неверагодна.
565. **Incus robusta malleum non metuit.** Моцная кавадла не баіцца молата.
566. **Inde ira.** Адгэтуль гнеў.
567. **Index librōrum.** Спіс кніг.
568. **Index.** Змест, спіс.
569. **Inest et formīcae bilis.** І ў мурашкі бывае жаўтуха.
570. **Infandum renovāre dolōrem.** Жудасна ізноў уваскрашаць боль.
571. **Infelicitātis partem interdum habet felicitas.** Шчасце змяшчае ў сабе іншы раз часцінку няшчасця.
572. **Infelix mus est, cui non uno lare plus est.** Няшчасная тая мыш, што мае толькі адну нару.
573. **Ingenio pollet, qui vim natūra negavit.** Розумам бярэ той, каму прырода адмовіла ў сіле.
574. **Ingenium mala saepe movent.** Часта бяда прыбаўляе розуму.
575. **Ingentibus inhians divitiis etiam mediocres amittit.** Хто прагне вялікага багацця, губляе нават сярэдняе.
576. **Injuria reālis.** Абраза дзеяннем.
577. **Injuria verbālis.** Абраза словам.
578. **Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter.** Беднаму ўдвайне робіць дабрадзейства той, хто робіць гэта хутка.
579. **Inopi nullus amicus.** У беднага няма сябра.
580. **Inter os atque offam multa intervenire potest.** Паміж кавалкам і ротам шмат чаго можа здарыцца.
581. **Inter pariētes.** У чатырох сьцянох.
582. **Inter spem metumque suspensus.** Хістацца/быць падвешаным паміж надзеяй і страхам.
583. **Intra mensuram lodicis tu porrige suram.** Працягвай свае ногі па даўжыні коўдры.
584. **Invēnit interdum caeca columba pisum.** І сляпы голуб іншы раз знаходзіць гарох.
585. **Invēnit patella operculum.** Знайшоў сабе рондаль накрыўку.
586. **Invia est in medicīna via sine lingua latina.** Непраходны ў медыцыне шлях без лацінскай мовы.
587. **Ipse dixit.** «Сам сказаў» (аб няўхільным аўтарытэце).

588. **Ipsi testudīnes edīte, qui cepistis.** Вы злавілі чарапах, самі іх і ежце.
589. **Ipsissīma verba.** Слова ў слова.
590. **Ipso facto.** З прычыны відавочнага факту.
591. **Ipso jure.** З прычыны закона.
592. **Ipsum sibi asciam in crus impingere.** Самому сабе ўвагнаць сякеру ў нагу.
593. **Irrētīt muscas, transmittit aranea vespas.** Павуціна ловіць мух і прапускае восаў.
594. **Is fecit, cui prodest.** Зрабіў той, каму выгадна.
595. **Ita crede amīco, ne sit inimīco locus.** Давярай сябру так, каб ён не зрабіўся падобным да ворага.
596. **Ite, missa est.** Ідзіце, усё скончана.
597. **Item.** Так жа.
598. **Jurāre in verba magistri.** Клясціся словамі настаўніка.
599. **Jure.** Па праве.
600. **Jus gentium.** Права народаў.
601. **Jus privātum.** Асабістае права.
602. **Jus publicum.** Публічнае права.
603. **Justum et tenācem propositi virum!** Хто мае рацыю і цвёрда да мэты ідзе! (Гарацый).
604. **Labitur a mente cito res bona, sed mala lente.** Дабро хутка забываецца, зло доўга помніцца.
605. **Labor corpus firmat.** Праца ўзмацняе цела.
606. **Labor imprōbus.** Упартая праца.
607. **Labor omnia vincit imprōbus.** Усё перамагае ўпартая праца.
608. **Labor omnia vincit.** Праца ўсё перамагае.
609. **Lacrīmae nihil profutūrae.** Слёзы нічым не дапамогуць.
610. **Laeditur Urbānus, non claudicat inde Romānus.** Пакалечыў сабе нагу Ёрбан, але не кульгае з-за гэтага Раман.
611. **Lapis offensiōnis (petra scandāli).** Камень спатыкання.
612. **Lapis saepe volutātus non obducitur musco.** Жорны, якія часта круцяць, мохам не абрастаюць.
613. **Lapsus calāmi.** Памылка ў правапісе.
614. **Lapsus linguae.** Памылка ў размоў.
615. **Lapsus memoriae.** Памылка памяці.
616. **Lapsus.** Памылка.
617. **Larga manu.** Шчодро.
618. **Latērem lavāre.** Мыць цэглу (г.зн. дарма працаваць).
619. **Laus in ore proprio vilescit.** Уласная пахвала нічога не варта/не значыць.
620. **Lege artis.** Па ўсіх правілах мастацтва.
621. **Lege.** Па законе.
622. **Legem brevem esse oportet.** Закон павінен быць кароткім.
623. **Leve fit, quod bene fertur, onus.** Цяжар, які ўмела носяць, робіцца лёгкім.

624. **Licĭtum sit.** Хай будзе дазволена.
625. **Linquĕre promissa procellae.** Пакідаць абяцанні навальніцы.
626. **Littĕra scripta manet.** Напісанае застаецца.
627. **Littĕra semper habet panem vestemque parātam.** Пісьменны чалавек заўсёды мае хлеб і гатовае адзенне.
628. **Locus minōris resistantiae.** Месца найменшага супраціву.
629. **Loro mandendo discit canis corium universum mandĕre.** Грызучы рамень, сабака вучыцца грызці ўсю шкуру.
630. **Lota licet cornix, tamen enĭtet albidior vix.** Хоць варона пер’е і купала, бялейшая ад гэтага не стала.
631. **Loco citāto (l.c.).** На згаданым месцы.
632. **Loco laudāto (l.l.).** На названым месцы.
633. **Lucri bonus est odor ex re qualĭbet.** Пах прыбытку прыемны, ад чаго б ён ні зыходзіў.
634. **Lupi fauci manum ne committe.** Не кладзі руку ў пашчу ваўку.
635. **Lupi me vidĕrunt priōres.** Ваўкі ўбачылі мяне першымі.
636. **Lupus in fabŭla.** Пра воўка прамоўка, а воўк і тут; лёгкі на ўспамін (літ.: як воўк у байцы).
637. **Lupus malus ovium custos.** Воўк — дрэнны вартаўнік.
638. **Lupus pilum mutat, non mentem.** Воўк мяняе шкуру, але не нораў.
639. **Lupus vetus non cadit in foveam.** Стары воўк не трапляе ў яму.
640. **Macte!** Выдатна!
641. **Mage cavenda est amicōrum invidia, quam insidia hostium.** Варта больш асцерагацца зайздрасці сяброў, чым падкопаў ворагаў.
642. **Magister artis ingenĭque largĭtor venter.** Настаўнік мастацтва і падбухторшчык натхнення — страўнік.
643. **Magister dixit.** Гэта сказаў настаўнік (спасылка на безумоўны аўтарытэт).
644. **Magistra vitae.** Настаўніца жыцця.
645. **Magna et verĭtas, et praevalĕbit.** Няма нічога па-над праўдай, і яна пераможа.
646. **Magna promisisti, exigua video.** Шмат ты абяцаў, мала бачу.
647. **Magnam fortŭnam magnus etiam anĭmus decet.** Вялікаму духам пасуе вялікі лёс.
648. **Magno cum conātu magnas nudas.** Вялікія намаганні дзеля вялікіх дробязяў [рабіць].
649. **Majorĭbus reddi.** Адпраўляцца да продкаў.
650. **Mala fide.** Няшчыра, нячэсна.
651. **Mala gallĭna malum ovum.** Дрэнная курыца — дрэннае яйка.
652. **Mala herba cito crescit.** Дрэнная трава (пустазелле) хутка расце.
653. **Mala herba cito crescit.** Дрэнная трава хутка расце.
654. **Mala lucra aequalia damnis.** Несумленны прыбытак роўны страце.
655. **Male parta cito dilabuntur memoria.** Дрэнна набытае хутка забываецца.
656. **Male parta male dilabuntur.** Што несумленна здабыта/нажыта, тое прахам пойдзе.

657. **Malo cum Platōne errāre, quam cum aliis recte sentīre.** Я лічу за лепшае памыляцца з Платонам, чым правільна думаць з іншымі людзьмі.

658. **Malum consilium consultōri pessimum est.** Дрэнная парада для дарадчыка горш за ўсё.

659. **Malum consilium est, quod mutāri potest.** Благое тое рашэнне, якое можа быць зменена.

660. **Malum nullum est sine alīquo bono.** Не бывае ліха без якогасьці добра.

661. **Malum vas non frangitur.** Дрэнная пасудзіна не б'ецца.

662. **Malus ipse fies, si malis convixeris.** Сам зробішся дрэнным, калі з дрэннымі будзеш вадзіцца.

663. **Maneat nostros ea cura nepōtes.** Няхай гэты клопат застанецца нашым унукам.

664. **Manu propria.** Асабіста.

665. **Manus manum lavat.** Рука руку мые.

666. **Mare verbōrum, gutta rerum.** Мора слоў — кропля спраў.

667. **Margarītas ante porcas.** Пацеркі перад свіннямі (кідаць).

668. **Massa panis esurienti auro carior.** Галоднаму кавалак хлеба даражэйшы за золата.

669. **Matūra, dum libīdo manet.** Спяшайся, пакуль ахвота не прайшла.

670. **Mea culpa, mea maxīma culpa.** Мая віна, мая найвялікшая віна.

671. **Media et remedia.** Спосабы і сродкі.

672. **Medīca mente non medicamentis.** Лячы розумам, а не лекамі.

673. **Medīcus amīcus et servus aegrotōrum est.** Доктар — сябар і служба балючых.

674. **Medīcus medīco amīcus est.** Доктар доктару сябар.

675. **Mel in ore, verba lactis, fel in corde, fraus in factis.** Мёд на языку, малако на словах, жоўць у сэрцы, падман у справе.

676. **Melior est canis vivus leōne mortuo.** Жывы сабака лепш за мёртвага льва.

677. **Melior est consulta tardītas, quam temeraria celerītas.** Лепш разумная павольнасць, чым безразважлівая хуткасць.

678. **Melior tutiorque est certa pax, quam sperāta victoria.** Лепш і надзейней пэўны мір, чым чакаемая перамога.

679. **Meliōra spero.** Спадзяюся на лепшае.

680. **Melius aliquid quam nihil.** Лепш што-небудзь, чым нічога.

681. **Melius est abundāre quam deficere.** Лепш мець у дастатку, чым у нястачы.

682. **Melius est nomen bonum quam magnae divitae.** Лепш добрае імя, чым вялікае багацце.

683. **Memento mori.** Памятай пра смерць.

684. **Memento patriam.** Памятай радзіму.

685. **Mendācem memōrem esse oportet.** Ілгуну трэба мець добрую памяць.

686. **Mendāci homīni verum quidem dicenti credere non solēmus.** Хлусліваму чалавеку мы не верым, нават калі ён гаворыць праўду.

687. **Mendacia non diu fallunt.** Хлусня не доўга падманвае.

688. **Mendacium est tenue, dilūcet undīque.** Хлусня празрыстая, яна ўсюды выяўляецца.

689. **Mendīci pera nunquam implētur.** Торбу жабрака ніколі не напоўніш.

690. **Mendico ne parentes quidem amīci sunt.** У жабрака няма ні бацькоў, ні сяброў.

691. **Mens sana in corpore sano.** У здравым целе — здравы дух (Ювэнал).

692. **Mensis currentis.** Гэтага месяца.

693. **Meo voto.** Па маім меркаванні.

694. **Messe tenuis propria vive.** Жыві па свайму жніву (г.зн. па сваіх магчымасцях).

695. **Metiri se quemque suo modūlo ac pede verum est.** Праўда тая, што кожны мерае сябе сваёю меркаю.

696. **Metus omnia auget in majus.** Страх усё павялічвае.

697. **Mihi istic nec seritur, nec metitur.** Ад гэтага мне ні сяўбы, ні жніва.

698. **Milvo volanti unguis resecae posse.** Быць здатным каршуну на ляту абрэзаць кіпцюры.

699. **Minaciārum strepītus, asinōrum crepītus.** Гучанне пагроз — асліны тупат.

700. **Minimum.** Самае малое, мінімум.

701. **Minutūla pluvia imbrem parit.** З малой хмаркі вялікі дождж.

702. **Mirabile dictu.** Годна для здзіўлення.

703. **Miser, qui nunquam miser.** Нешчаслівы той, хто ніколі не быў няшчасным.

704. **Miserabile dictu.** Годна для шкадавання.

705. **Miseris succurrere disce.** Вучыся дапамагаць няшчасным (хворым).

706. **Modicus cibi, medicus sibi.** Хто памяркоўны ў ежы, той лекар сабе.

707. **Modus agendi.** Вобраз дзеянняў.

708. **Modus vivendi.** Вобраз жыцця.

709. **Molliter vivit.** Добра жывецца.

710. **Mores bonos mala vitiant.** Дрэннае грамадства псуе добрыя норавы.

711. **Mors nescit legem, tollit cum paupere regem.** Смерць не ведае закону, забірае разам з бедняком і цара.

712. **Mortem timere crudelius est quam mori.** Баяцца смерці — горш, чым памерці.

713. **Motu proprio.** Па ўласнай ініцыятыве.

714. **Mulgere hircum.** Даіць казла.

715. **Multa docet fames.** Голад многаму навучыць.

716. **Multa sunt in moribus dissentanea multa, sine ratione.** У звычаях чалавечых шмат разнастайнасці і шмат недарэчнасцяў.

717. **Multae manus onus levant/levius reddunt.** Шмат рук аблягчаюць/робяць больш лёгкім цяжар.

718. **Multum in parvo.** Шмат у малым.

719. **Multum vinum bibere, non diu vivere.** Шмат віна піць — нядоўга жыць.

720. **Multum, non multa.** Шмат, але не многа.

721. **Mulum, pistrīnum, flumen fugīto procul.** Далёка бяжы ад мула, млына і ракі.

722. **Mutātis mutandis.** Са зменамі.

723. **Mutāto nomīne.** Пад іншай назвай.

724. **Nasci in felīci signo.** Нарадзіцца пад шчаслівым знакам.

725. **Natūram expellas furca, tamen usque recurret.** Гані прыроду віламі, яна ўсё роўна вернецца.

726. **Ne accessēris in consilium nisi vocātus.** Не хадзі ў раду, калі не запрашалі.

727. **Ne depugnes in aliēno negotio.** Не ўмешвайся ў чужыя справы.

728. **Ne diffēras in crastinum.** Не адкладай на заўтра.

729. **Ne Juppīter quidem omnibus placet.** Нават сам Юпіцер не дагодзіць усім.

730. **Ne noceas, si juvāre non potes.** Не шкодзь, калі не можаш дапамагчы.

731. **Ne quid nimis.** Не парушай меры; нічога задужа.

732. **Ne sus Minervam.** Не свінні Мінерву [вучыць].

733. **Ne variētur.** Змене не падлягае.

734. **Ne verba pro farīna.** Не словы патрэбны, а мукА (г.зн. справы).

735. **Nec ad caelum nec ad terram pertinēre.** Не мець адносін ні да неба, ні да зямлі.

736. **Nec plus ultra.** Далей няма куды, крайняя ступень.

737. **Nec sutor ultra crepidam.** Не судзі аб тым, чаго не ведаеш.

738. **Nec vola nec vestigium appāret (exstat).** Не відаць ні далоні, ні следу (г.зн. і следу не засталася).

739. **Necessitas est durum telum.** Неабходнасць — моцная зброя.

740. **Nefas.** Несправядлівасць.

741. **Nemīne contradicente.** Без пярэчанняў; аднагалосна.

742. **Nemo impetrāre potest a papa bullam nunquam monendi.** Нікога нават папа не можа ўратаваць ад смерці.

743. **Nemo iudex in causa sua.** Ніхто не суддзя ў сваёй справе.

744. **Nemo nascitur doctus.** Ніхто не нараджаецца навукоўцам.

745. **Nemo potest dura natūrae solvère jura.** Ніхто не можа змяніць суровыя за-коны прыроды.

746. **Nemo sine vitiis est/nascitur.** Ніхто не бывае/не нараджаецца без заганаў.

747. **Nemo solus satis sapit.** Адзін чалавек не можа быць дастаткова разумным.

748. **Neque in bona segēte nullum est spicum nequam, neque in mala non aliquod bonum.** Ні добрай нівы не бывае без дрэннага коласа, ні дрэннай — без добрага.

749. **Neque semper arcum tendit Apollo.** Не заўсёды нацягвае свой лук Апалон (г.зн. не заўсёды ж займацца сур'ёзнай справай).

750. **Nervus rerum.** Галоўная справа; найважнейшы сродак.

751. **Nescit plebs jejūna timēre.** Не ўмее галодны натоўп баяцца.

752. **Nescit vox missa reverti.** Прамоўленае слова нельга вярнуць.

753. **Nihil contemnit esuriens.** Галодны нічым не грэбуе.
754. **Nihil est annis velocius.** Няма нічога больш хуткага, чым бег гадоў.
755. **Nihil humāni.** Нішто чалавечае (мне не варожа).
756. **Nihil lucrātur, ausus cui nil famulātur.** Нічога не выйграе той, хто не рызыкуе.
757. **Nihil semper suo statu manet.** Нішто не застаецца заўсёды ў сваім стане.
758. **Nil admirāri.** Нічому не дзівіцца.
759. **Nil consuetudīne majus.** Няма нічога больш/мацней за прывычкі.
760. **Nil de nihilo fit.** Нішто не з’яўляецца з нічога.
761. **Nil juvat amisso claudere septa grege.** Не дапаможа агароджа, калі прапаў статак.
762. **Nil magis amat cupiditas, quam quod non licet.** Жаданне/страсць нічога не любіць больш, чым тое, што забаронена.
763. **Nimia libertas in nimiam servitūtem cadit.** Празмерная свабода прыводзіць да празмернага рабства.
764. **Nimum ne crede colōri.** Не надта давярай колеру (г.зн. знешняму выглядзе).
765. **Nitimur in vetitūra, semper cupimusque negāta.** Мы заўсёды імкнёмся да забароненага і жадаем недазволенага.
766. **Noli me tangere.** Не дакранайся да мяне.
767. **Noli nocere.** Не шкодзь.
768. **Nomen est omen.** Імя гаворыць само за сябе.
769. **Nomen nescio (N. N.).** Нейкая асоба.
770. **Non alācres nisus gerit omnis avis quasi nisus.** Не кожная птушка здолее паляцець/лунае ў радасным палёце.
771. **Non bis in idem.** Двойчы за адно і тое ж нельга караць.
772. **Non clangunt lituo tempore fata suo.** Смерць, прыходзячы ў свой час, не гудзіць у сігнальны ражок.
773. **Non coquus semper, cui longus culter adhaeret.** Не заўсёды кухар той, у каго доўгі нож.
774. **Non est ad astra mollis e terra via.** Цяжкая дарога ад зямлі да зорак.
775. **Non est tritīcum sine paleis.** Не бывае пшаніцы без мякіны.
776. **Non est vitam invenire sine tristitia in ullo.** Не бывае чалавечага жыцця без смутку.
777. **Non jacet in molli veneranda scientia lecto.** Глыбокія веды не ляжаць на мяккім ложку.
778. **Non liquet.** Не зразумела.
779. **Non male respondit, male enim prior ille rogaverat.** Не ён дрэнна адказаў, а ў яго папярэдне дрэнна запыталі.
780. **Non nostrum onus: bos clitellas.** Не наш груз: няхай вол [нясе] сядло.
781. **Non omnia passum omnes.** Не кожны ўсё можа.
782. **Non omnia possumus.** Не на ўсё мы здольныя.
783. **Non omnis error stultitia est.** Не кожная памылка — бязглуздая.
784. **Non progrēdi est regrēdi.** Не ісці наперад значыць ісці назад.

785. **Non quod candet ebur, nec quod rubet omne aurum.** Не ўсё, што белае, — слановая косць, не ўсё, што чырвонае, — чырвонае золата.

786. **Non scholae, sed vitae discimus.** Мы вучымся не для вучэння, але для жыцця.

787. **Non sibi, sed Patriae natus es.** Не для сябе, але для Радзімы ты нарадзіўся.

788. **Non uno luna nitet vultu.** Не адным бокам свеціць месяц.

789. **Nosce te ipsum.** Спазнай самога сябе.

790. **Nota bene (NB).** Звярні ўвагу; добра заўваж.

791. **Novus rex, nova lex.** Новы цар — новы закон.

792. **Nudis verbis.** Галаслоўна.

793. **Nulla aetas ad discendum sera.** Вучыцца ніколі не позна.

794. **Nulla dies sine linea.** Ніводнага дня без радка (Пліній).

795. **Nulla regūla sine exceptiōne.** Няма правілаў без выключэння.

796. **Nullum malum sine aliquo bono.** Няма кепскага без добрага.

797. **Nullus juxta propriam voluntātem incēdat.** Ніхто не павінен уваходзіць па сваёй волі.

798. **Nullus tantus quaestus, quam, quod habens, parcere.** Няма большага дастатку, чым берагчы тое, што маеш.

799. **Nummis potior amicus in periculis.** У небяспецы сябар даражэй за грошы.

800. **Nummus nummum parit.** Грошы нараджаюць грошы.

801. **Nunc plaudite!** Зараз апладзіруйце!

802. **Nunquam petrorsum, semper ingrediendum.** Не кроку назад, заўжды наперад.

•□**tempora, o mores!** О часы, о норавы!

803. **Obsequium amicos, veritas odium parit.** Падатлівасць стварае сяброў, а праўда спараджае нянавісць.

804. **Ocūli avidiores sunt, quam venter.** Вочы больш прагныя, чым живот.

805. **Ocūlis magis habenda fides, quam auribus.** Вачам варта больш давяраць, чым вушам.

806. **Oleo tranquillius.** Спакайнейшае за масла.

807. **Oleum addere camino.** Дадаваць масла ў агонь.

808. **Ollūla tam fertur ad aquam, quod fracta refertur.** Так доўга са збанам па вадуду ходзім, пакуль яго не разаб'ем.

809. **Omne malum cito accedit, tarde discedit.** Усякае зло хутка прыходзіць, марудна адыходзіць.

810. **Omne nimium nocet.** Усё залішняе шкодзіць.

811. **Omne vivum ex ovo.** Усё жывое выйшла з яйка (Гарвэй).

812. **Omnes divitiae virtuti postponendae sunt.** Прыстойнасць лепш за ўсякае багацце.

813. **Omnes et singulos.** Разам і паасобку.

814. **Omnes homines ad quaestum suum callent.** Усе людзі ўмелыя/ведаюць толк у тым, што тычыцца іх выгады.

815. **Omnes homines aequales sunt.** Усе людзі аднолькавыя.

816. **Omnia fames dulcia facit praeter se ipsam.** Голад, апрача самога сябе, усё робіць салодкім.

817. **Omnia incipis, nihil absolvis.** За ўсё бярэшся — нічога не канчаеш.

818. **Omnia mea mecum porto.** Усё сваё нашу з сабою.

819. **Omnia praeclāra rara.** Усё выдатнае рэдка.

820. **Omnia tempus habent.** Усё мае [свой] час.

821. **Omnis musae mancipium.** Служка любой музы (г.зн. майстар на ўсе рукі).

822. **Omnis sibi malle melius esse quam altēri.** Кожны сябе любіць больш, чым другога.

823. **Omnium consensu.** З агульнай згоды.

824. **Omnium malōrum orīgo otium.** Гультайства — пачатак усіх бедаў.

825. **Omnium malōrum stultitia est mater.** Глупства — маці ўсіх няшчасцяў.

826. **Omnium profecto artium medicīna nobilissīma.** З усіх навук, безумоўна, мэдыцына самая высакародная (Гіпакрат).

827. **Opēra et studio.** Працай і намаганнем.

828. **Oportet vivēre.** Трэба жыць.

829. **Optimum cibi condimentum est fames.** Голад — лепшая прыправа да ежы.

830. **Optimum medicamentum quies est.** Спакой — найлепшыя лекі.

831. **Opulentissīma metalla assidue plenius responsūra fodienti.** Каштоўныя металы дастаюцца перш за ўсё таму, хто рупліва капае.

832. **Ornāta forma mente praeclāra emīnet.** У вочы кідаецца чароўны выгляд, а не выдатны розум.

833. **Ora et labōra.** Маліся і працуй.

834. **Ora rotundo.** Ва ўвесь голас.

835. **Ore uno.** Аднагалосна (літ.: адным ротам).

836. **Osse caret glossa, quandōque tamen terit ossa.** Язык не мае косці, але часам расцірае косці.

837. **Otium cum dignitāte.** Адпачынак з вартасцю, адпачынак з пашанай.

838. **Ovem lupo committēre.** Авечку даверыць ваўку.

839. **Pallīda mors aequo pulsat pede paupērum tabernas regumque tures.** Бледная смерць той жа нагой стукае ў хаціны бедных і палацы цароў.

840. **Panem quotidiānum.** Хлебу надзённага.

841. **Papūlas observātis aliēnas obsīti plurīmis ulcerībus.** Вы [самі], пакрытыя мноствам язваў, выглядаеце чужыя пухіры.

842. **Par comes esse pari consuescit sic et avāri.** Роўны — прыяцель роўнаму, скупы — скупому.

843. **Par pari referre.** Роўным за роўнае аддаваць.

844. **Pares cum parībus facillīme congregantur.** Роўныя з роўнымі вельмі лёгка сыходзяцца.

845. **Pars pro toto.** Частка замест цэлага.

846. **Parthis mendacior.** Ілжывыя больш за парфян.

847. **Parturiunt montes, nascētur ridicūlus mus.** Нараджаюць горы, народзіцца смешнае мышаня.

848. **Parva delicta aperiunt viam ad majōra.** Малыя злачыны адкрываюць дарогу вялікім.

849. **Parvo contentus.** Радуйся маламу.

850. **Patiāre potius ipse, quam facias scelus.** Лепш самому трываць, чым чыніць зло.

851. **Patiendo multa veniunt, quae nequeas pati.** Хоць ты і шмат можаш трываць, канец цярпенню наступіць.

852. **Patiens et fortis se ipsum felicem facit.** Цярплівы і мужны сам сябе робіць шчаслівым.

853. **Patientia animi divitias occultas habet.** Цярпенне мае скрытыя багацці.

854. **Patientia omnia vincit.** Цярпенне ўсё перамагае.

855. **Patria est commūnis omnium civium parens.** Радзіма — агульная маці (для) усіх грамадзян.

856. **Pauca verba.** Меней словаў.

857. **Pauper mutātur, si dives efficiātur.** Бедны змяняецца, калі робіцца багатым.

858. **Pauperior mendicissimo homīne.** Бяднейшы, як толькі мажліва (г.зн. бяднейшы за самага беднага чалавека).

859. **Paupertas non est probrum (vitium).** Беднасць не загана.

860. **Paupertas non est vitium.** Бедната — не загана.

861. **Pax vobiscum!** Мір вам!

862. **Peculium re, non verbis augētur.** Маёмасць павялічваецца справай, а не словамі.

863. **Pecuniae omnia oboediunt.** Грошам усё скараецца.

864. **Pejor avis aetas.** Дрэнная птушка — узрост.

865. **Pelle sub agnīna latītat mens saepe lupīna.** Пад авечай шкурай хаваецца часта воўчая душа.

866. **Pendēre tenui filo.** Вісець на тонкай нітцы.

867. **Per aspēra ad astra.** Праз церні да зорак!

868. **Per aversiōnem.** Дзеля адцягнення.

869. **Per fas ac nefas.** Дазволенымі і недазволенымі сродкамі; праўдамі і няпраўдамі.

870. **Per me ista trahantur pedibus.** Што да мяне, то няхай кульгаюць.

871. **Per risum multum cognoscimus stultum.** Па бессэнсоўнаму (літ.: частаму) смеху мы даведаемся дурня.

872. **Per se.** Само па сабе; у чыстым выглядзе.

873. **Pericūlum in mora.** Небяспека ў прамаруджанні.

874. **Perpetuum mobile.** Вечны рух.

875. **Personaliter.** Асабіста.

876. **Pes gradiens crescit, cornix residendo famescit.** Нага расце ад хады, варона галадае ад сядзення.

877. **Petitio principii.** Выснова з палажэння, якое яшчэ трэба даказаць.

878. **Pia desiderāta.** Запаветныя мары.

879. **Piger ipse sibi obstat.** Лянівы сам сабе шкодзіць.

880. **Piscāri in turbīdo.** Лавіць рыбу ў мутнай вадзе.

881. **Pisces natāre doces.** Ты вучыш рыбу плаваць.
882. **Plenus rimārum.** Увесь у трэшчынах (г.зн. балбатлівы).
883. **Plenus venter non studet libenter.** Поўнае пуза да навукі глуха.
884. **Plus potest negāre asīnus, quam probāre philosophus.** Дурань можа больш запырэчыць, чым разумны даказаць.
885. **Plus valet exiguus quam nullus ad atria clavus.** Лепш дрэнны замок у доме, чым ніякі.
886. **Plus valet in dextra passer quam quattuor extra.** Лепш адзін верабей у правай руцэ, чым чатыры ў паветры.
887. **Plus vident oculus quam oculus.** Два вокі бачаць больш, чым адно.
888. **Poculum, mane haustum, restaurat naturam exhaustam.** Келіх, які выпілі з раніцы, аднаўляе моц.
889. **Pomum compunctum cito corrumpit sibi junctum.** Гнілы яблык хутка псуе той, што ляжыць побач.
890. **Post cenam stabis aut mille passus meabis.** Пасля абеду ўстанеш альбо тысячу крокаў адмераеш.
891. **Post factum nullum consilium.** Пасля зробленага не патрэбна ніякая парада.
892. **Post factum.** Пасля падзеі.
893. **Post gaudia luctus.** Пасля радасці — плач.
894. **Post hoc, ergo propter hoc.** Пасля гэтага — значыць з прычыны гэтага.
895. **Post hoc, non est propter hoc.** Пасля гэтага — не значыць з-за гэтага.
896. **Post hominum memoriam.** Са спрадвечных часоў.
897. **Post mortem medicina.** Пасля смерці лячэнне.
898. **Post nubila Phoebus (sol).** Пасля хмар — Феб (сонца).
899. **Post tenebras spero lucem.** Спадзяюся на святло пасля змроку.
900. **Post vinum verba, post imbrem nascitur herba.** Пасля віна — слова, пасля дажджу — трава.
901. **Potior est, qui prior est.** Наймацнейшы той, хто першы.
902. **Primoribus labris attingere aliquid.** Дакрануцца да чаго-небудзь кончыкамі губ (г.зн. павярхоўна азнаёміцца з чым-небудзь).
903. **Primum agere.** Першым чынам дзейнічаць (дзейнічай).
904. **Primum non nocere.** Першым чынам не шкодзіць.
905. **Primum vivere.** Першым чынам жыць (жыцьцё).
906. **Primus inter pares.** Першы сярод роўных.
907. **Principia magna saepe parva in exitu.** Вялікі пачатак часта канчаецца малым вынікам.
908. **Principium et fons.** Пачатак і крыніца.
909. **Prius quam incipias, consulto, et ubi consulueris, mature factu opus est.** Перш чым пачаць, абдумамай, калі абдумаеш, варта паспяшыць.
910. **Pro bono publico.** Дзеля агульнай выгады.
911. **Pro die.** На дзень (дзённая доза лекаў).
912. **Pro domo mea (sua).** Для сябе; у асабістых інтарэсах; у абарону сваіх спраў.
913. **Pro et contra.** За і супраць.

914. **Pro forma.** Для формы, для вигляду.
915. **Pro memoria.** Для пам'яті, у пам'ять аб чым-небудзь.
916. **Pro ut de lege.** Законним шляхам.
917. **Probātum est.** Адобрана; ухвалена.
918. **Prodest cautēla plus quam postrēma querēla.** Больш дапамога своєчасова перасцярога, чым запозненыя папрокі.
919. **Propēra pedem.** Прыспешвай.
920. **Propria laus sordet.** Уласная пахвала выклікае агіду.
921. **Propter invidiam.** З зайздрасці.
922. **Propter necessitātem.** З прычыны неабходнасці.
923. **Proverbia populōrum sapientia.** Прыказкі — народная мудрасць.
924. **Prudentia saepe vitantur periculā.** Дзякуючы разважлівасці мы часта пазбягаем небяспекі.
925. **Pugnis et calceis, unguibus et rostro.** Кулакамі і нагамі (літаральна: чаравікамі), кіпцюрамі і дзюбай.
926. **Pulchre sedens melius agens.** Добра абдумаеш, лепей зробіш.
927. **Pulchrum est praestāre cuncta, nil exigēre.** Цудоўна ўсё даваць і нічога не патрабаваць узамен.
928. **Punctum saliens.** Важны пункт.
929. **Quae nocent, docent.** Што шкодзіць, тое вучыць.
930. **Qualia quisque geret, talia quisque feret.** Як хто будзе сябе паводзіць, так да яго будуць і ставіцца.
931. **Quam camus cassus, equus est melior mala passus.** Лепш конь благі, чым пустая аброць.
932. **Quam cara sint bona, homīnes carendo intelligunt.** Людзі разумеюць, якое дарагое здароўе, толькі страціўшы яго.
933. **Quam difficīle est crimen non prodere vultu.** Як цяжка не выдаць злачынства тварам.
934. **Quantum satis.** Колькі трэба; удосталь.
935. **Quem mos non rexit, vita non inclūtus exit.** Хто не трымаецца закону, зняслаўленым пойдзе на той свет.
936. **Qui bibit immodice vina, venēna bibit.** Хто не ў меру п'е віно, той п'е атруту.
937. **Qui bona sectātur, prima bene surgit in hora.** Хто імкнецца да багацця, устае да світання.
938. **Qui canem alit exterum, hunc praeter lorum nil fit reliquum.** Хто корміць чужога сабаку, у таго нічога, акрамя почапкі, не застанецца.
939. **Qui capit uxōrem, litem capit atque dolōrem.** Хто бярэ сабе жонку, той набывае сварку і гора.
940. **Qui cito laetātur, leviter dolet et lacrimātur.** Хто хутка радуецца, той лёгка смуткуе і плача.
941. **Qui comes est stulti, sibi saepe fit ipse labōri.** Хто з'яўляецца сябрам дурня, той часта сам сабе шкодзіць.
942. **Qui me amat, amat et canem meum.** Хто любіць мяне, любіць і майго сабаку.

943. **Qui mittit stultum, differt sua commōda multum.** Хто пасылае дурня, той церпіць шмат няўдач.

944. **Qui pro quo.** Адзін замест другога; гэты замест таго; блытаніна.

945. **Qui quaerit alta, is malum vidētur quaerere.** Хто шукае высока, той шукае сабе бяду.

946. **Qui scribit, bis legis.** Хто піша, той двойчы чытае; хто запісвае, той лепей запамінае.

947. **Qui se ipse laudat, cito derisōrem invēnit.** Хто сам сябе хваліць, той хутка зробіцца пасмешышчам.

948. **Qui semel furātur, semper fur habētur.** Хто хоць раз украў, назаўсёды злодзеем застаецца.

949. **Qui tangit picem, contaminabitur.** Хто дакранаецца да смалы, пэчкаецца.

950. **Qui timet insidias omnes, nullas incīdit.** Хто баіцца ўсякай пасткі, той не трапляе ні ў адну з іх.

951. **Qui totum vult, totum perit.** Хто ўсяго жадае, усё губляе.

952. **Qui vitat molam, vitat farīnam.** Хто пазбягае млына, пазбягае і мукі.

953. **Qui vitulum tollet, taurum subduxerit idem.** Хто зносіць цяля, украдзе і быка.

954. **Quibuscumque viis.** Якімі бы то ні было шляхамі.

955. **Quid ipse sis, non guid habeāris, intērest.** Важна, які ты на самай справе, а не за каго цябе прымаюць.

956. **Quidquid est plus quam necesse, possidentes deprimit.** Усё, што звыш неабходнага, губіць валадароў.

957. **Quidquid in buccam venērit, stultus loquitur.** Дурны гаворыць усё, што прыйдзе ў галаву.

958. **Quidquid nummis praesentibus opta, et fiet.** Маючы грошы, жадай усяго, чаго хочаш, і яно збудзецца.

959. **Quilibet fortunae suae faber.** Кожны сам каваль свайго шчасця.

960. **Quis hominum sine vitiis.** Хто з людзей нарадзіўся без заганаў.

961. **Quisquis homo bene scit, ipsum quo calceus urget.** Кожны чалавек добра ведае, дзе яму цісне чаравік.

962. **Quo plus honōris, eo plus onēris.** Чым больш гонару, тым большы цяжар.

963. **Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae.** Чым больш п'юць, тым больш хочацца.

964. **Quod caret alterna requie, durabile non est.** Што не чаргуецца з адпачынкам, не бывае трывалым.

965. **Quod cibus aliis, aliis est atrum venenum.** Што для адных — ежа, для другіх — згубная атрута.

966. **Quod cito fit, cito perit.** Што хутка робіцца, хутка гіне.

967. **Quod clausum in pectore, hoc in lingua promptum habeo.** Што ўтоена на сэрцы, тое відавочна маю на языку.

968. **Quod erat demonstrandum.** Што і патрабавалася давесці.

969. **Quod fuit, numquam revertetur.** Што было, тое ніколі не вернецца.

970. **Quod habet, non numērat.** Што хто мае, таго не цэніць.

971. **Quod hodie non est, cras erit.** Чаго няма сёння, будзе заўтра.

972. **Quod in corde sobrii, id est in lingua (in ore) ebrii.** Што на сэрцы ў цвярозага, тое на языку ў п'янага.

973. **Quod licet Jovi, non licet bovi.** Што дазволена Юпіцеру, тое не дазволена быку.

974. **Quod non licet, acrius urit.** Што не дазволена, мацней узбуджае.

975. **Quod non videt oculus, cor non dolet.** Чаго не бачыць вока, аб тым сэрца не смуткуе.

976. **Quod satis est, cui contingit, nil amplius optet.** У кожнага ёсць дастаткова, не трэба шукаць/жадаць большага.

977. **Quot homīnes, tot sententiae.** Колькі галоваў, столькі ж і розумаў; колькі людзей, столькі думак.

978. **Radix saepe mala producit pessima mala.** Ад дрэннага караня часта бываюць вельмі дрэнныя яблыкі.

979. **Raro lupi lenti praebentur fercula denti.** Калі на ваўка лянота нападае, рэдка што яму на зуб трапляе.

980. **Rastro dentāto prata parāta dato.** Касі лугі, калі паспелі.

981. **Ratio contra vim parum valet.** Розум перад/у параўнанні з сілай мала значыць.

982. **Re labor est dulcis, quia non pluit usus hiulcis.** Праца карысная, таму што дабро не льецца дажджом у рот.

983. **Recte faciendo neminem time.** Калі сумленна дзейнічаеш, нікога не бойся.

984. **Reddēre vitam pro patria.** Аддаць жыццё за радзіму.

985. **Rem cum cura age.** Вядзі справу дбайна.

986. **Remōtis testibus.** Без сведак.

987. **Repetitio est mater studiōrum.** Паўтарэнне — маці навучання.

988. **Res inquieta est in se ipsam felicitas.** Шчасце само па сабе справа неспакойная.

989. **Res mala vir malus est, mala femina pessima res est.** Дрэнны муж — палова бяды, дрэнная жонка — цэлая бяда.

990. **Respice finem.** Прадугледжвай вынік.

991. **Restitutio ad intēgrum.** Поўнае аднаўленне.

992. **Restrictive et conditionaliter.** Абмежавана і ўмоўна.

993. **Ridens verum dicere.** Смяючыся, гаварыць праўду.

994. **Risu corruere.** Падаць ад смеху.

995. **Roganti melius quam imperanti pareas.** Хутчэй паслухаеш таго, хто просіць, чым таго, хто загадвае.

996. **Saepe dissimulare satius, quam vel ulcisci fuit.** Часта лепш не звяртаць увагі на нешта, чым помсціць.

997. **Saepe est etiam olitor valde oportune locutus.** Часта нават агароднік вельмі ўдала скажа.

998. **Saepe est etiam sub palliolo sordido sapientia.** Часта і пад брудным адзеннем тоіцца мудрасць.

999. **Saepe facit piētas hoc, [quod] nequit ipsa potestas.** Часта каханне робіць тое, [чаго] не можа зрабіць улада.

1000. **Sal patriae pluris faciendus, quam hospitis mensa.** Родную соль варта цаніць больш, чым чужы абед.

1001. **Saltāre ad tibiam alicujus.** Танцаваць пад чыюсьці флейту.

1002. **Salus popūli suprēma lex.** Дабрабыт народа — вышэйшы закон.

1003. **Sancta sanctōrum.** Святая святых.

1004. **Sanior est pisce.** Здравейшы за рыбу.

1005. **Sano non paret dolor, aegro quantus amāret.** Здаровы не адчувае болю, які ўласцівы хвораму.

1006. **Sapienti sat.** Разумнаму досыць; разумны зразумее.

1007. **Sapientia in exītu canitur.** Розум хваляць, калі справа закончана.

1008. **Scelēre velandum est scelus.** Пакрываць ліхадзейства ёсць ліхадзейства.

1009. **Scientia potentia est.** Веды — моц.

1010. **Sed semel insanivimus omnes.** Аднойчы мы ўсе бываем вар'ятамі.

1011. **Semel in laqueum vulpes.** Калі-небудзь ліса [трапляе] у пастку.

1012. **Semper gracūlus assidet gracūlo.** Галка заўсёды сядзіць побач з галкай.

1013. **Semper idem.** Заўжды адно і тое ж.

1014. **Semper in motu.** Заўжды ў руху; вечны рух.

1015. **Semper Saturnalia agere.** Заўсёды святкаваць Сатурналіі.

1016. **Semper virens.** Вечнае юнацтва.

1017. **Semper vocis et silentii temperamentum tene.** Прытрымлівайся заўсёды памяркоўнасці ў размове і маўчанні.

1018. **Sensus veris.** Пачуццё вясны.

1019. **Sequitur superbos ultor a tergo Deus.** Услед за ганарыстым ідзе помста Божая.

1020. **Seris venit usus ab annis.** Вопыт прыходзіць з гадамі.

1021. **Sero est in periculis consilium quaerere.** Позна шукаць параду ў час небяспекі.

1022. **Sero paras stabulum tauros jam fure trahente.** Позна будаваць хлёў, калі злодзей ужо цягне валоў.

1023. **Sero sapiunt Phryges, dummodo sapiant.** Позна становяцца разумнымі фрыгійцы, толькі б разумнелі.

1024. **Sero venientibus ossa.** Хто позна прыходзіць, таму — косці.

1025. **Sero, verum aliquando tamen.** Позна, але праўда нарэшце [выяўляецца].

1026. **Serram cum aliquo ducere.** Пілаваць з кім-небудзь (г.зн. сварыцца).

1027. **Serva me, servabo me.** Выручы мяне, выручу цябе.

1028. **Si cuculum doceas, non ejus cantica mutas.** Як бы ты ні вучыў зязюлю, спеваў яе не зменіш.

1029. **Si non possis, quod velis, velis id, quod possis.** Калі ты не можаш [зрабіць] таго, што хочаш, жадай таго, што можаш.

1030. **Si quis amat piscem, debet sua crura madere.** Калі хто любіць рыбу, ён вымушаны замачыць свае ногі.

1031. **Si vera narrētis, non opus sit testibus.** Калі гаворыце праўду, сведкі не патрэбныя.

1032. **Sibi bene facit, qui bene facit amico.** Сабе робіць дабро той, хто робіць яго сябру.

1033. **Sic transit gloria mundi.** Так праходзіць зямная хвала.

1034. **Sidēra caelo addēre.** Дабаўляць зоркі да неба.

1035. **Simia simia est, etiam si aurea gestet insignia.** Малпа застаецца малпай і ў залатых знаках узнагароды.

1036. **Similia similibus curantur.** Падобнае вылучваецца падобным.

1037. **Similis simili gaudet.** Падобны падобнаму радуецца.

1038. **Simul ac quis misertus est, memoria interiiit.** Як толькі хто робіцца бедным, аб ім ніхто не ўспамінае.

1039. **Sine ira et studio.** Без гневу і прыхільнасці (Тацыт); аб'ектыўна.

1040. **Sinistro pede assurgere.** Уставаць з левай нагі.

1041. **Sint, ut sunt, aut non sint.** Хай будзе так, як ёсць, або хай зусім не будзе.

1042. **Sit tibi consultum: mulierum spernere vultum.** Вось табе добрая парада: пагарджай жаночай прыгажосцю.

1043. **Sit tibi terra levis.** Хай будзе табе лёгкая зямля (прамова нябожчыкам).

1044. **Sol lucet omnibus.** Сонца свеціць для ўсіх.

1045. **Specie formosa, mente odiosa.** З выгляду чароўна, душой непрыемна.

1046. **Specie.** Па выглядзе.

1047. **Spero meliora.** Спадзяюся на лепшае.

1048. **Spes melior plebis semel «accipe», quam bis «habebis».** Людзям больш да душы раз «бяры», чым два разы «будзеш мець».

1049. **Spes sola hominem in miseriis solatur.** Надзея — адзінае суцяшэнне людзей у няшчасці.

1050. **Sponte sua.** Па ўласным жаданні.

1051. **Stagnum litus edit, torrens properando recedit.** Ціхая вада падмывае берагі, бурны паток, хутка пранёсшыся, адступае.

1052. **Stat sua cuique dies.** Кожнаму наканаваны свой дзень.

1053. **Statim atque instanter.** Адразу і неадкладна.

1054. **Status praesens.** Сапраўднае становішча.

1055. **Stipite momenta nulla sunt fune retenta.** Час не прывязаны да ствала дрэва канатам.

1056. **Stulti qui crescunt, stulti sunt, quando senescunt.** Хто дурнем у сталым узросце быў, той будзе ім і ў старасці.

1057. **Stultitia est venatum ducere invitas canes.** Неразумна весці сабак на паляванне сілком.

1058. **Stultitia pacatum et quietum habet nihil.** Глупства не ведае ні згоды, ні спакою.

1059. **Stultus est, qui cupida cupiens cupienter cupit.** Неразумны той, хто заўзята прагне ажыццявіць усе жаданні.

1060. **Stultus nil celat, quod habet sub corde revelat.** Дурны нічога не тоіць, што ў сэрцы мае — адкрывае.

1061. **Sua cuique patria jucundissima est.** Кожнаму свая радзіма самая лепшая.

1062. **Sua quisque pericula nescit.** Ніхто не ведае сваёй небяспекі.

1063. **Suadelaе multae fabricabunt atria stulta.** Чым больш парад, тым горшы дом.

1064. **Suae quisque fortunae faber.** Кожны сам каваль свайго лёсу.

1065. **Suae vitae durius consulere.** Жорстка абысціся са сваім жыццём.

1066. **Sub nive quod tegitur, dum nix perit, inveniatur.** Калі растае снег, тое, што пад снегам, выяўляецца.

1067. **Summa sedes non capit duos.** На высокім крэсле не бывае дваіх.

1068. **Superflua non nocent.** Залішняе не шкодзіць.

1069. **Surdo canere.** Спяваць глухому.

1070. **Surge et age!** Падніміся і дзейнічай!

1071. **Sursum corda!** Вышэй галаву!

1072. **Sus magis in caeno gaudet, quam fonte sereno.** Свінні больш падабаецца ў гразкай лужы, чым у чыстай крыніцы.

1073. **Suum cuique mos est.** У кожнага свой нораў/звычай.

1074. **Suum cuique.** Кажнаму сваё.

1075. **Suus rex reginae placet.** Кожнай царыцы падабаецца свой цар.

1076. **Tabula ex naufragio.** Дошка пры караблекрушэнні.

1077. **Tacere est optimum et pro viribus sapere.** Лепш за ўсё маўчаць і быць мудрым па меры сіл.

1078. **Tam deest avaro, quod habet, quam quod non habet.** Скупому ў аднолькавай ступені не хапае і таго, чаго не мае, і таго, што ў яго ёсць.

1079. **Temperantia est custos vitae.** Памяркоўнасць — захавальніца жыцця.

1080. **Tempora mutantur et nos mutantur in illis.** Час змяняецца і мы змяняемся разам з ім (Авідый).

1081. **Tempori parce.** Беражы час.

1082. **Tempus minuit luctus maestaque corda juvat.** Час памяншае смутак і супакойвае журботныя сэрцы.

1083. **Tempus nemini.** Час нікога (не чакае).

1084. **Terra incognita.** Невядомая зямля; нязведаны край.

1085. **Terra paterna.** Родная зямля.

1086. **Tertium non datur.** Трэцяга не дадзена.

1087. **Testudo volat.** Чарапахы лётае (пра недарэчнае).

1088. **Tota re perspecta.** Прыняўшы ўсё да ўвагі.

1089. **Totus de capsula.** Увесь са шкатулкі (аб франтах).

1090. **Tradidit mundum disputationibus.** Спрэчкі загубілі мір.

1091. **Tres faciunt collegium.** Трое складаюць калегію (збор).

1092. **Tuam ipse terram calca.** Тапчы сам сваю зямлю (г.зн. няхай кожны выконвае сваё жыццёвае прызначэнне).

1093. **Turpe est aliud loqui, aliud sentire.** Ганебна адно гаварыць, а другое думаць.

1094. **Tuto, cito, jucunde.** Бяспечна, хутка, прыемна.

1095. **Tympāna eloquentiae.** Бубны красамоўства.

1096. **Ubi concordia, ibi victoria.** Дзе згода, там і перамога.
1097. **Ubi dolet, ibi manus adhibēmus.** Дзе баліць, туды рукі цягнем.
1098. **Ubi leōnis pellis deficit, vulpīnam induendam esse.** Дзе няма шкуры льва, там варта надзяваць шкуру лісы.
1099. **Ubi multa capīta, ibi nullum consilium.** Дзе шмат галоў, там мала карысці.
1100. **Ubi opes, ibi amīci.** Дзе багацце, там і сябры.
1101. **Ultīma nos omnes efficit hora pares.** Апошні час усіх нас робіць роўнымі.
1102. **Ultīma ratio.** Апошні доказ; рашучы аргумент.
1103. **Umbram suam metuit.** Сваго ценю спужаўся.
1104. **Una hirundo non facit ver .** Адна ластаўка не робіць вясны.
1105. **Uncum se praebet quod curvum crescere debet.** Робіцца крывым тое, што расце крыва.
1106. **Unīus dementia efficit multos.** Шаленства аднаго перадаецца многім.
1107. **Unum malo datum quam promissum geminātum.** Лічу за лепшае, каб адзін раз далі, чым двойчы паабяцалі.
1108. **Unus dies gradus est vitae.** Адзін дзень — прыступка ў лясвіцы жыцця.
1109. **Unus flos non facit ver.** Адна кветка не робіць вясны.
1110. **Unus vir nullus vir.** Адзін чалавек — ніякі чалавек/нічога не значыць.
1111. **Usus est optīmus magister.** Досвед — найлепшы настаўнік.
1112. **Ut fructus florem, sequitur dulcendo labōrem.** Як кветка не бывае без плода, так праца не бывае без асалоды.
1113. **Ut legas messem, debes praemittere semen.** Каб сабраць ураджай, ты павінен папярэдне кінуць сям'я.
1114. **Ut quisque est doctissimus, ita est modestissimus.** Хто разумней, той сціплей.
1115. **Ut salūtas, ita salutabēris.** Як вітаеш ты, так будуць вітаць і цябе.
1116. **Ut supra.** Як сказана вышэй.
1117. **Utēre consilio, licet omnia novēris arte.** Карытайся парадай — і ўсё глыбока зазнаеш.
1118. **Utilitas aliqua sequitur post tristia damna.** Нейкая карысць ідзе за сумнай стратай.
1119. **Utrāque mundātur, dum palma palma lavātur.** Абедзве рукі робяцца чыстымі, калі рука руку мые.
1120. **Uxor erat qualis, herbārum coctio talis.** Якая была жонка, такім быў і абед.
1121. **Uxōri nubere suae.** Быць жонкай у сваёй жонкі.
1122. **Vacua arista super plenas eminet.** Пусты колас тырчыць над поўнымі.
1123. **Vae victis.** Гора пераможаным.
1124. **Vanitas pulchritudo.** Прыгажосць — прывіднасць.
1125. **Veni, vidi, vici.** Прышоў, убачыў, перамог (Гай Юлій Цэзар).
1126. **Venter cibi avidus praecepta non audit.** Галодны страўнік не слухае павучанняў.

1127. **Verba ligant homīnes, taurōrum cornua funes.** Слова звязваюць людзей, вяроўкі — рогі быкоў.

1128. **Verba magistri.** Слова настаўніка.

1129. **Verbātīm.** Слова ў слова.

1130. **Vere est miser, culpa est sua quisquis miser.** Той сапраўды няшчасны, хто няшчасны па сваёй віне.

1131. **Verus amīcus amīci nunquam obliviscitur.** Праўдзівы сябар ніколі не забывае сябра.

1132. **Vetērem reminiscendo injuriam, invītas novam.** Успамінаючы старую крыўду, выклікаеш новую.

1133. **Veto!** Забараняю!

1134. **Vi et armis.** Сілаю ды зброяй.

1135. **Via scientiārum.** Шлях да ведаў; дарога ведаў.

1136. **Vice versa.** Наадварот, адваротна.

1137. **Vinēta sua caedēre.** Сячы свой вінаграднік.

1138. **Vinum locūtum est.** Сказала віно.

1139. **Vir magni ingenii.** Чалавек вялікага розуму.

1140. **Vires unītae agunt.** Сілы дзейнічаюць сумесна.

1141. **Viribus unītis.** Аб'яднанымі намаганнямі.

1142. **Vis medicātrix natūrae.** Гаючая сіла прыроды.

1143. **Vis veritātis maxīma est.** Сіла праўды вельмі вялікая.

1144. **Vita sine amīcis tristitia est.** Жыццё без сяброў сумнае.

1145. **Vita sine libertāte nihil.** Жыццё без волі нішто.

1146. **Vita sine littēris mors est.** Жыццё без навукі смерць (Гарвэй).

1147. **Vivas frugālis, ut res est materiālis.** Жыві памяркоўна, як дазваляе тваё багацце.

1148. **Vox audīta latet, littēra scripta manet.** Сказанае слова знікае, напісаная літара застаецца.